

MAGAZINE

SAMENWERKEN AAN KINDVRIENDELIJKE OPVANG

5 februari 2024

VOORWOORD

UNICEF Nederland, het COA en Nidos maken zich samen sterk voor een veilige, gezonde en prettige plek voor kinderen op de vlucht om te verblijven. Veilig en kansrijk opgroeien vraagt om meer dan een dak boven je hoofd. Het vraagt ook om toegankelijke en kwalitatief goede zorg, onderwijs op maat, veilig zijn en veilig voelen, de kans om een mening te geven en toegang tot sport, cultuur en spel. We hebben de plicht naar deze kinderen om dit voor hen waar te maken. De rode draad in een kindvriendelijke omgeving is samenwerking, tussen een groot aantal partners, variërend van uitvoeringsorganisaties, de gemeente, de tandarts en de sportvereniging. Voor ons is deze samenwerking essentieel, en voor kinderen op de vlucht is deze samenwerking onmisbaar.

We zijn daarom verheugd om te zien dat op een flink aantal plekken in Nederland opvangorganisaties, gemeenten, gezondheidszorg, scholen, veiligheidsdiensten (zoals politie en brandweer) en lokale sport- en muziekverenigingen de handen ineenslaan om een kindvriendelijke plek te faciliteren voor kinderen op de vlucht. Juist deze kinderen, die zeer kwetsbaar zijn en al veel hebben meegemaakt, hebben dit heel hard nodig. In de lokale context werken deze organisaties gezamenlijk aan kindvriendelijke opvang. Deze voorbeelden strekken zich uit over alle opvangvormen: reguliere azc's, noodopvang, procesopvanglocaties (poa), amv-locaties gezinslocaties en gemeentelijke opvang voor Oekraïners.

Ondanks deze positieve lokale samenwerkingen blijven er dringende zaken waar UNICEF Nederland, het COA en Nidos zich zorgen over maken. Zoals het beperkte aantal plekken voor kinderen op de vlucht, de veelal tijdelijke aard van opvanglocaties, het aantal keer dat een kind veelal daardoor moet verhuizen en het gebrek aan (geschoold) personeel om kinderen op te vangen. Tegelijkertijd zien we ook dat medewerkers met man en macht werken, en dat er ondanks de moeilijke omstandigheden prachtige

initiatieven ontstaan ten behoeve van het welzijn van kinderen. Deze samenwerkingsinitiatieven zijn een voorbeeld van de inventiviteit van mensen die het beste voorhebben met kinderen op de vlucht. Door te pionieren, prioriteren en hun netwerk aan te spreken, bieden ze meerwaarde in de levens van deze kinderen. We zochten naar initiatieven waarin lokale verbindingen een positieve impact hebben op kinderen in de opvang. We bedanken alle initiatiefnemers voor hun bijdrage, en voor het opzoeken van lokale verbindingen om een kindvriendelijke(re) omgeving te maken. Hun verhalen zijn gebundeld in dit magazine.

We moedigen uitvoeringsorganisaties, maatschappelijke organisaties, gemeenten en ministeries aan om mooie initiatieven met elkaar te (blijven) delen. Want willen we het verschil maken voor kinderen op de vlucht dan moeten we dit samen doen.

We wensen u veel leesplezier!

Suzanne Laszlo
directeur UNICEF Nederland

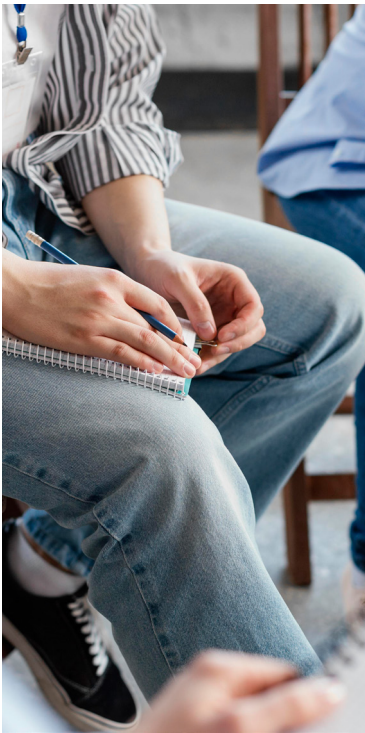
Rogér Pellemans
directeur Opvang & Begeleiding COA

Jan Murk
directeur Opvang Nidos

INHOUDSOPGAVE

Klik op 1 van de blokken en navigeer naar het hoofdstuk.

OVER

DIT MAGAZINE

OVER DIT MAGAZINE

Waarom dit magazine?

Alle kinderen verdienen een fijne, veilige plek om te wonen. Ook kinderen in de asielopvang. Op veel plekken in Nederland slaan opvanglocaties, gemeenten, de gezondheidszorg, scholen, veiligheidsdiensten en lokale sport- en muziekverenigingen de handen ineen om een kindvriendelijke plek te faciliteren voor kinderen die dat hard nodig hebben. Gezamenlijk werken zij aan een kindvriendelijke omgeving, waarin het kind centraal staat. Er zijn veel goede voorbeelden van dit soort samenwerkingen in de lokale omgeving, bij alle verschillende vormen van opvang. Zoals bij reguliere azc's, noodopvang, amv-opvang, CNO, TGO, gezinslocaties en de gemeentelijke opvang voor Oekraïners.

Deze samenwerkingen vinden plaats in een context waarin nog wel veel te verbeteren is in de opvang¹. Het ontbreken van basisvoorwaarden die nodig zijn om gezond op te groeien heeft een grote impact op kinderen die (veelal) al een traumatische ervaring hebben meegemaakt. Zij hebben daardoor een grotere kans om ontwikkelingsschade op te lopen. Het verbeteren van de leefomstandigheden in en rondom de opvang is voor kinderen noodzakelijk. Tegelijkertijd is de realiteit weerbarstig. Er zijn te weinig plekken voor mensen op de vlucht en er is onvoldoende (geschoold) personeel. Daarnaast zijn veel locaties van tijdelijke aard, terwijl juist het (organisatorisch) opstarten van nieuwe locaties even duurt. Door de tijdelijke aard van locaties moeten bewoners vaak verhuizen en is de financiering van allerlei zaken lastiger. Ten slotte zijn er

grote verschillen in commitment tussen gemeenten (zowel bestuurders als bewoners). Hoe minder van deze barrières een opvanglocatie in de weg staan, des te gunstiger voor een kind.

Deze context is complex, en vraagt om langdurige oplossingen waarin aandacht is voor het belang van kinderen. We zien dat op verschillende plekken in het land inspirerende initiatieven ontstaan om een kindvriendelijke opvang en omgeving te creëren. Maar verschillende betrokkenen weten nog niet altijd wat werkt in het realiseren van kindvriendelijke opvang: wat zijn werkzame elementen om kindvriendelijke opvanglocaties te realiseren en waarborgen? Hoe kunnen deze voorwaarden op alle opvanglocaties worden ingevoerd? En hoe kunnen medewerkers van uitvoeringsorganisaties en gemeenten binnen hun invloedssfeer de leefomstandigheden voor kinderen verbeteren?

Dit magazine geeft daarom concrete en toepasbare handelingsperspectieven voor betrokken organisaties en gemeenten, om opvanglocaties – en de omgeving waarin zij zich bevinden – geschikt te maken voor kinderen.

¹ Onder meer: (1) Noodsituatie op noodlocaties – QuickScan naar de leefomstandigheden van kinderen in de (nood)opvang. MAD impact en Werkgroep Kind in azc (2022). (2) De crisis voorbij, naar een menswaardige opvang van asielzoekers vanuit mensen- en kinderrechtelijk perspectief. Kinderombudsman (2023). (3) Gevlucht en vergeten? Leefomstandigheden in de (Crisis) noodopvang voor asielzoekers (2023).

© UNICEF/van Meurs

Wat voor je ligt

Het magazine dat voor je ligt, neemt je mee in de succesfactoren en knelpunten bij het verbeteren van de leefomstandigheden van kinderen op opvanglocaties voor asielzoekers en Oekraïense ontheemden. We beschrijven een aantal inspirerende initiatieven, waarin opvanglocaties en lokale partners met elkaar samenwerken om een kindvriendelijke omgeving te bieden. De initiatieven komen voort uit alle verschillende vormen van opvang, zoals reguliere azc's, noodopvang, poa's voor amv, gezinslocaties en de gemeentelijke opvang voor Oekraïners. In het opvanglandschap bestaan diverse opvangvormen; niet elk voorbeeld zal daarom perfect aansluiten op alle opvangvormen en contextuele factoren. Natuurlijk is er ruimte om voorbeelden aan te passen aan je eigen context.

Uiteraard worden (ook deze) locaties geconfronteerd met de huidige realiteit, waarin krapte (in capaciteit en financiën) centraal staat. Locaties weten desondanks binnen deze kaders kindvriendelijke initiatieven te ontplooiën. Ook al zijn landelijke randvoorwaarden niet op orde, het loont om in de lokale context in te zetten op een kindvriendelijke omgeving. Wanneer je meer wilt weten over een initiatief, kun je contact opnemen met de initiatiefnemers. Bij elk voorbeeld zijn contactgegevens bijgevoegd.

Locaties weten desondanks kindvriendelijke initiatieven te ontplooiën.

SUCCESSFACTOREN

SUCCESFACITOR KINDVRIENDELIJKHEID: LOKALE SAMENWERKINGEN

Omdat betrokkenen nog niet altijd weten wat werkt in het realiseren van kindvriendelijke opvang, deed onderzoeks- en adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF) begin 2023 in opdracht van UNICEF Nederland onderzoek naar elementen die bijdragen aan het realiseren en waarborgen van kindvriendelijke opvang. Daaruit bleek dat de lokale en regionale verbindingen van groot belang zijn voor een kindvriendelijke opvang. Het samenspel van de opvanglocatie en de partners in de omgeving zorgen gezamenlijk voor een kindvriendelijke omgeving.

Achtergrond onderzoek naar elementen die bijdragen aan een kindvriendelijke opvang

AEF sprak met het COA, Nidos, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Rode Kruis en VluchtelingenWerk Nederland en inventariseerde welke onderwerpen speelden op het gebied van kindvriendelijke opvang. Vervolgens werden deze onderwerpen opgenomen in een vragenlijst, die werd uitgezet onder locatiemanagers (het COA) en locatiecoördinatoren (gemeenten). De enquête was zowel gericht op de opvang van Oekraïense ontheemden als op de reguliere asielopvang en (crisis)noodopvang van asielzoekers. Respondenten van 45 unieke locaties reageerden op deze enquête. Deze steekproef geeft een goede indicatie van wat er in de praktijk speelt in de asielopvang en opvang van Oekraïense ontheemden.

Deze steekproef geeft een goede indicatie van wat er in de praktijk speelt in de asielopvang en opvang van Oekraïense ontheemden.

Obstakels

Locatiemanagers zien verschillende obstakels in het kindvriendelijk maken van een locatie

Zij zien deze obstakels voornamelijk in de lokale omgeving. Bijvoorbeeld in samenwerkingen met lokale organisaties, zoals scholen, zorgaanbieders en sportclubs.

ZORG

Op het gebied van zorg missen zij samenwerking met het sociaal domein, de beschikking over een zorgcoördinator, beschikbaarheid van huisartsen of betere toegang tot de tandarts.

"Ik denk dat er meer te behalen valt vanuit maatschappelijke organisaties (of zorg aangestuurd door de gemeente). De verwijzing gaat niet altijd soepeltjes omdat er vaak onduidelijkheden zijn of jongeren met of zonder status ergens recht op hebben."

VEILIGHEID

Op het gebied van veiligheid zouden locatiemanagers meer ruimtes willen specifiek voor spelen, en meer voorlichting willen bieden over veiligheid.

"Ik zou een kinderwerker op locatie willen. Met name voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Iemand die buiten schooltijden dingen kan doen met de kinderen, een soort buitenschoolse opvang op locatie. Ja het is de eigen verantwoordelijkheid van de ouders, maar het wordt niet opgepakt ...De kinderen worden de dupe."

Verwijzing naar maatschappelijke organisaties gaat niet altijd goed.

— Respondent enquête

ONDERWIJS

Binnen het onderwijs missen locatiemanagers onder meer de doorstroom tussen onderwijsvormen, ruimte voor toegepast onderwijs, duidelijke voorlichting aan de ouders en voorzieningen zoals lesmateriaal in de juiste taal.

SPORT, SPEL EN CULTURELE ACTIVITEITEN

Op het gebied van sport- en spel zouden, naast meer medewerkers en financiële middelen, ook faciliteiten in het dorp of de stad beter benut kunnen worden. Daarvoor is instemming nodig van lokale organisaties (zoals sport- en hobbyverenigingen). Het is effectief om een medewerker aan te stellen die zich richt op het organiseren van goede relaties met lokale organisaties in de stad: "Deskundige medewerkers die dit ook omarmen in plaats van enkel woonbegeleiders die dit "erbij" doen."

Succesfactoren

Lokale organisaties kunnen een rol spelen in het oplossen van deze obstakels

Het zijn volgens locatiemanagers veelal lokale organisaties die in hun behoeften kunnen (helpen) voorzien.

ZORG

Succesfactoren

Aanwezigheid van de GZA en de JGZ, een doktersassistent of huisarts, maar ook over specialistische hulp.

De belangrijkste succesfactor is de aanwezigheid van zorg op de locatie. Het gaat dan over de aanwezigheid van de GZA en de JGZ, een doktersassistent of huisarts, maar ook over specialistische hulp. In het verlengde daarvan bestempelen de respondenten regelmatig overleg en korte lijntjes met de GZA, GGD, JGZ en tandarts als succesfactor. Het organiseren van specialistische zorg voor multi-problematiek, waar veel verschillende organisaties een rol in spelen, blijft lastig voor locaties.

"Een deel van onze zorg in de opvang is goed geregeld, wij hebben woonbegeleiders aangenomen met medische kennis (doktersassistent, psycholoog en seksuoloog, doventolk) zo kunnen wij de zorgvraag goed voorbereiden. En beslissen of bewoners naar een huisarts, ziekenhuis etc. moeten voor hulp."

ONDERWIJS

Succesfactoren

Samenwerking met lokale partners: scholen, gemeenten en bijvoorbeeld vervoersbedrijven.

Als het onderwijs goed vormgegeven is, is dat voornamelijk te danken aan een prettige samenwerking met lokale partners. Het gaat dan om samenwerking met scholen, gemeenten en andere stakeholders (zoals vervoersbedrijven). Het bestuurlijk commitment (vanuit een schoolbestuur of gemeente), korte lijnen tussen de medewerkers en vaste terugkerende overlegmomenten dragen allemaal bij aan een goede samenwerking. De betrokkenheid van medewerkers (van zowel opvanglocatie, gemeente als scholen) wordt bestempeld als een cruciale succesfactor.

"Via het schoolbestuursorgaan is een coördinator aangewezen die de verwijzing van speciaal- en basisschoolonderwijs naar de scholen organiseert."

Een deel van onze zorg in de opvang is goed geregeld.

— Respondent enquête

VEILIGHEID

Succesfactoren

- Gedreven, geschoold, betrokken woonbegeleiding en goede technologie
- Verbinding met lokale veiligheidsdiensten

Op het gebied van veiligheid zijn de succesfactoren deels intern: bijvoorbeeld gedreven, geschoold en betrokken woonbegeleiding en goede technologie. Extern dragen de contacten met lokale veiligheidsdiensten en overheden bij aan de veiligheid van een locatie.

"Goede samenwerkingsafspraken met gemeente, politie, Nidos en het COA dragen bij aan een veilige locatie. Er zijn verschillende voorlichtingen over veiligheid op straat en heling vanuit de politie) en over bijv. drugs en alcohol (vanuit de GGD)."

Goede samenwerkingsafspraken met gemeente, politie, Nidos en het COA dragen bij aan een veilige locatie.

— Respondent enquête

SPORT, SPEL EN CULTURELE ACTIVITEITEN

Succesfactoren

- Inzet van mensen
- Vaste vrijwilligers, woonbegeleiding, één taakverantwoordelijke

Waar succesvolle organisatie van sport, spel en culturele activiteiten plaatsvindt, is dit aan één kernsuccesfactor te wijten: de inzet van mensen. De betrokkenheid van vrijwilligers is een van de meest genoemde succesfactoren. Daarbij is het van belang om vaste vrijwilligers te hebben, die zich verantwoordelijk voelen voor hun taak. Ook de betrokkenheid van woonbegeleiding, die evenementen en activiteiten organiseert zien respondenten als een succesfactor. Van deze medewerkers wordt veel creativiteit gevraagd in de organisatie van de evenementen. Overkoepelend is het belangrijk dat er één taakverantwoordelijke is, die zich verantwoordelijk voelt voor het organiseren van de activiteiten. Een andere voorwaarde is het faciliteren van terugkerende activiteiten, die aansluiten bij de omgeving en gericht zijn op verschillende leeftijdsgroepen. Ook de samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en sportclubs zijn van belang om initiatieven van de grond te krijgen. Het bestuurlijk commitment (vanuit een schoolbestuur of gemeente), korte lijnen tussen de medewerkers en vaste terugkerende overlegmomenten dragen allemaal bij aan een goede samenwerking. "De gemeente heeft een stadspas aangeboden aan de kinderen om zo voor een kleine prijs dingen te kunnen doen."

© UNICEF Nederland

Lokale initiatieven kunnen ook zorgen voor versnippering en grote verschillen tussen locaties.

— Respondent enquête

De lokale verbindingen dragen bij aan een kindvriendelijke omgeving

Alles overziend is in de lokale context ruimte om bij te dragen aan een kindvriendelijke omgeving. In de lokale context is ruimte voor leren en innoveren. Naast de landelijke inspanningen op systeemniveau (rondom capaciteit, financiering, wachttijden, verhuisbewegingen etc.) lonen lokale initiatieven in het realiseren van een kindvriendelijke omgeving.

Succesfactoren

De succesfactoren bevinden zich al met al veelal in samenwerkingen met partijen in het netwerk van de opvanglocatie, zoals met schoolbesturen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties.

Concrete handvatten helpen om aan de slag te gaan met een kindvriendelijke omgeving

Afhankelijkheid van de lokale inzet is tegelijk wel kwetsbaar; er is niet altijd zekerheid over de continuïteit van deze samenwerkingen en inzet. Lokale initiatieven kunnen ook zorgen voor versnippering en grote verschillen tussen locaties. Daarom is het noodzakelijk om concrete handvatten te bieden aan locaties om echt duurzaam aan de slag te kunnen gaan met een kindvriendelijke opvang. Een overzicht van de belangrijke lokale verbindingen helpt daarin.

"Samenwerking tussen kind en ouders en ketenpartners."

“

Sociaal-emotioneel welzijn van de jongeren vergroten, minder stress en angst.

”

“

Positief effect op groepsgevoel en interne verhoudingen.

”

"Gezien, gehoord en veilig voelen."

"Verbinding met externe partners in de buurt."

“

De Nederlandse cultuur beter leren kennen.

”

“

Vroegtijdig signaleren van en ingrijpen bij zwaardere (zorg) problematiek.

”

"Taalontwikkeling."

DE IMPACT OP HET KIND VANUIT VERSCHILLENDE INITIATIEVEN

LOKALE VERBINDINGEN

LOKALE VERBINDINGEN

Concrete handvatten helpen uitvoeringsorganisaties, gemeenten en andere betrokkenen om aan de slag te gaan met een kindvriendelijke omgeving. Hieronder is weergegeven welke lokale verbindingen onderdeel uitmaken van een kindvriendelijke omgeving. De meeste van deze thema's liggen binnen de invloedssfeer van de opvanglocaties en gemeenten. Gemeenten kunnen een faciliterende rol spelen in het leggen van lokale verbindingen en het mogelijk maken van samenwerking (bijvoorbeeld middels financiële ondersteuning). Aandacht voor onderstaande verbindingen draagt bij aan een kindvriendelijke opvang en omgeving. Onderstaand overzicht van de benodigde lokale verbindingen biedt houvast voor locaties en hun partners.

Deze thema's komen voort uit het VN-kinderrechtenverdrag, de EU-opvangrichtlijn, eerder onderzoek van UNICEF Nederland en de Werkgroep Kind in azc (**zie o.a. de uitgangspunten kindvriendelijke en veilige asielopvang**) en een recent gepubliceerd rapport van de Nationale- en Kinderombudsman².

Gemeenten kunnen een faciliterende rol spelen in het leggen van lokale verbindingen en het mogelijk maken van samenwerking.

© UNICEF/Schoonewille

² De crisis voorbij (nationaleombudsman.nl)

Om deze verbindingen tot hun recht te laten komen, is het belangrijk om landelijk een aantal zaken op orde te hebben.

Zoals:

- **(buffer)capaciteit aan opvangplekken**
- **bepijking van de verhuisbewegingen**
- **een landelijk kwaliteitskader voor opvang**
- **verminderen van de wachttijd voor een asielaanvraag**

Het op orde hebben hiervan helpt om de effectiviteit van de thema's te vergroten, maar is geen harde randvoorwaarde. Ook als de landelijke thema's nog niet geregeld zijn, loont het om aan de slag te gaan met deze lokale verbindingen om een kindvriendelijke omgeving te creëren.

 Klik op één van de puzzelstukjes en lees de toelichting.

INITIATIEVEN

INITIATIEVEN

Medewerkers van uitvoeringsorganisaties en gemeenten vragen zich af hoe ze binnen hun invloedssfeer de leefomstandigheden voor kinderen verbeteren. Er zijn in Nederland goede voorbeelden van lokale samenwerkingen tussen opvanglocaties, gemeenten, onderwijs, zorg, veiligheidspartners en lokale sport- en cultuurvereniging. Allen met kindvriendelijkheid als doel. We selecteerden initiatieven waarin lokale verbindingen centraal staan. We vonden deze initiatieven via de enquête en via het netwerk van uitvoeringsorganisaties.

In heel Nederland waren veel goede initiatieven. Alle mogelijke initiatieven zijn door UNICEF Nederland en het COA afgewogen op basis van:

- ✓ In hoeverre initiatieven vernieuwend zijn.
- ✓ In hoeverre initiatieven kunnen worden uitgerold naar andere opvanglocaties.
- ✓ Op welk onderwerp het initiatief speelt (onderwijs, zorg, veiligheid of sport/spel).
- ✓ De verdeling van locatiefactoren (geografische ligging, type opvang, omvang van de opvang).

Op de volgende pagina's beschrijven we de geselecteerde initiatieven. Dit zijn praktijkvoorbeelden en dienen ter inspiratie voor locaties: betrokkenen geven aan dat ze deze initiatieven zinvol vinden en dat ze positieve effecten zien op kinderen en de omgeving.

Klik op een blok en navigeer direct naar een initiatief

**Jouw collega's vertellen je graag
meer over initiatieven voor kinderen.
Leer ze hieronder kennen.**

**Nieuwsgierig geworden?
Klik op het initiatief om meer
te weten te komen.**

01

ZORGCOÖRDINATIE OP LOCATIE

De vaste zorgcoördinator op locatie zorgt ervoor dat gezinnen hun weg vinden binnen het complexe zorgstelsel, dat ze grip op hun leven krijgen en dat verergering van problematiek voorkomen wordt. De zorgcoördinator helpt bij het schakelen tussen verschillende zorgpartners en zorgt dat passende hulp snel geboden wordt.

02

VASTE JEUGDHULPVERLENER OP LOCATIE

De vaste jeugdhulpverlener op locatie heeft een goed beeld van wat er speelt op de locatie, is een bekend gezicht en zorgt voor snellere en laagdrempelige toegang tot zorg. De hulpverlener kan makkelijk doorverwijzen door de korte lijntjes met ketenpartners, waardoor ook specialistische jeugdhulp makkelijker voorkomen kan worden.

03

MUZIEK ALS BESCHERMJAS

De muziekcoaching brengt verbinding tussen begeleiders en jongeren buiten de strikte begeleidingsniveaus. Het versterkt de vertrouwensband en het groepsgevoel tussen de jongeren en geeft de jongeren een nieuwe manier om emoties te delen en te uiten. Bovendien bindt de muziekcoach de jongeren met de buurt en bevordert de coaching het sociaal-emotioneel welzijn.

01

© Freepik.com

ZORGCOÖRDINATIE OP LOCATIE

De vaste zorgcoördinator op locatie zorgt ervoor dat gezinnen hun weg vinden binnen het complexe zorgstelsel, dat ze grip op hun leven krijgen en dat verergering van problematiek voorkomen wordt. De zorgcoördinator helpt bij het schakelen tussen verschillende zorgpartners en zorgt dat passende hulp snel geboden wordt.

Praktische informatie

- **Wat:** zorgcoördinatie
- **Type opvang:** azc (Almere: 800 plekken, Dronten: 1300, Luttelgeest: 1000 plekken), Noodopvang (Almere: 400 plekken)
- **Waar:** Almere, Luttelgeest en Dronten (Flevoland)
- **Financiering:** geregeld door de gemeente (vanuit de jeugdwet)
- **Tijdsinvestering:** 4 uur p/week voor de jeugdverpleegkundige die de zorgcoördinatie uitvoert
- **Kracht:** zelfregie versterken en sneller, passende hulp verlenen

Het ontstaan van het initiatief

De transitie van de Jeugdzorg in 2019 op het azc was de directe aanleiding voor een verandering van de interne zorgstructuur vertelt Louisien Veerman, werkzaam als Jeugdgezondheidszorg (JGZ) jeugdverpleegkundige. "We realiseerden ons dat we een stuk verbinding misten." Maria van der Zee, leidinggevende Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) en beleidsmedewerker bij de GGD, vult Louisien aan, "Er wordt een groot beroep gedaan op zelfredzaamheid, bij ouders, maar ook bij kinderen. Als je de taal niet spreekt, het stelsel niet kent, en een andere culturele achtergrond hebt is het lastig om zelf aan de bel te trekken en te weten wat er allemaal mogelijk is. Daarom hebben wij ingezet op zorgcoördinatie." "De zorgverlening loopt hierdoor soepeler en beter", vult Marieus Mulder, azc locatiemanager in Almere, aan. De zorgcoördinatie is eerst ingezet in Luttelgeest en Dronten en vervolgens in Almere. Binnen deze gemeenten wordt ook in de reguliere JGZ buiten het azc zorgcoördinatie ingezet.

Als je de taal niet spreekt, het stelsel niet kent, en een andere culturele achtergrond hebt is het lastig om zelf aan de bel te trekken en te weten wat er allemaal mogelijk is. — Louisien

Wat houdt het initiatief in?

Elk kind op het azc komt bij de JGZ langs voor een verpleegkundige intake. Bij de intake onderzoekt de verpleegkundige de ogen, de oren, en de groei van het kind. Ook wordt er naar de psychosociale ontwikkeling gekeken en wordt opvoeding besproken. Daarnaast wordt het kind bevraagd over het vluchtverhaal en krijgen kinderen een medisch onderzoek van de arts. Vanuit het basispakket van de JGZ hebben kinderen recht op een officieel aantal contactmomenten. Louisien kan tijdens dit intakegesprek vroegtijdig problematiek signaleren, en indien nodig kiezen om zorgcoördinatie in te zetten. Daardoor kan Louisien langer laagdrempelig begeleiding geven.

Als zorgcoördinator vervult Louisien een aantal rollen:

- **1. Voorlichtingsrol:** Louisien informeert de gezinnen over welke (jeugd)zorg er mogelijk is in Nederland en hoe je daarvoor aan de bel trekt.
- **2. Signalerende rol:** Louisien is structureel op locatie aanwezig. Mede door de intakegesprekken en haar naamsbekendheid weten de gezinnen Louisien te vinden. Hierdoor kan zij vroegtijdig (zware) problematiek opmerken en snel handelen.
- **3. Coördinerende rol:** Als er meer hulp buiten het basispakket nodig blijkt, pakt Louisien een regiefunctie. Louisien is dan het centrale aanspreekpunt voor de familie en zij zorgt voor het doorverwijzen van de kinderen naar andere hulpinstanties. Louisien gaat zo nodig zelf mee naar zorgpartners, en ze is daarnaast onderdeel van het structurele Multidisciplinair Overleg (MDO) op het AZC, en adviesteams op school.

Louisien werkt op zowel coördinerend als uitvoerend niveau. Zo vertelt ze over een kind waarbij speciaal onderwijs ingezet moest worden. Door het korte lijntje met de medewerker Jeugdhulp bij de gemeente kon ze helpen het kind sneller te plaatsen. Na de plaatsing was zij de schakel tussen school en zorg. "Ik ga dan als een postbode met een brief van school naar de ouders, en andersom ga ik met de ouders mee naar een gesprek op school, en regel ik bijvoorbeeld een tolk", vertelt Louisien.

Doel van het project

Door afstemmen van hulpverlening en zorg, die vanuit verschillende voorzieningen geboden wordt, is het doel dat gezinnen met meervoudige problematiek de grip op hun leven (terug) krijgen.

Samenwerking

De zorgcoördinatie vindt plaats in een grote keten met verschillende betrokkenen zoals onderwijs, gemeente, JGZ, GZA, huisartsen, GGD GHOR, Medewerker Jeugdhulp, het COA, POH GGZ, Opvoedadviseur, Maatschappelijk werk, verloskundigen en de opvoedadviseur. Vanuit haar rol als jeugdverpleegkundige had Louisien deze contacten al. Het hebben van een goed netwerk is immers belangrijk. Louisien benadrukt het onderhouden van structureel contact tussen de verschillende partijen, en met name het contact met het onderwijs. "Scholen zijn de ogen en oren van de JGZ. Als JGZ ben je nou eenmaal niet overal, medewerkers van het COA en de school zien de kinderen veel meer, het is dus van uiterst belang om goed contact met elkaar te hebben." Op deze grote locatie bestaat ook een specifieke zorggroep (drie COA-medewerkers, die deze extra taak vervullen) die het contact met Louisien heeft. Zij spreken elkaar onder meer via het MDO.

De werkzaamheden die de zorgcoördinatie met zich meebrengt vallen prima binnen het reguliere werk. — Marieus

Investering

De uren die Louisien extra draait als zorgcoördinator, rond de 180 uur op jaarbasis, worden bekostigd door de gemeente. Deze uren zijn gebaseerd op een schatting van de verwachte hoeveelheid kinderen op het azc. De subsidie moet jaarlijks aangevraagd worden en hiervoor zijn twee voortgangsgesprekken per jaar gepland. Als locatiemanager is Marieus er weinig tijd aan kwijt. "De werkzaamheden die de zorgcoördinatie met zich meebrengt vallen prima binnen het reguliere werk."

Succesfactoren

- Zorgcoördinatie beleggen bij een **jeugdverpleegkundige**
- Snel schakelen tussen **uitvoering en coördinatie** door korte lijntjes
- Goed beeld van de **sociale kaart**
- Vaste **overlegstructuren** tussen de verschillende ketenpartners
- **Draagvlak** bij de gemeente door contactmomenten en halfjaarlijkse evaluaties

Impact op het Kind

Op hoofdlijnen worden vier effecten beschreven:

- **Verergering voorkomen:** De zorgcoördinator kan verergering van problematiek voorkomen door het vroegtijdig signaleren van en ingrijpen bij zwaardere problematiek.
- **Beter overzicht:** Door de korte lijnen tussen de verschillende ketenpartners en het afstemmen van de hulpverlening, komt de juiste zorg sneller op de juiste plek terecht. Er kan nauwkeuriger gemonitord worden, en er is een beter beeld van de sociale kaart door de verschillende perspectieven. Daarnaast kan er ook beter opgeschaald en afgeschaald worden wanneer nodig.
- **Vertrouwen:** "Mensen weten nu beter wat er mogelijk is, wat ze zelf moeten doen en wat ze kunnen verwachten", vertelt Louisien. "Ik open eigenlijk deuren waarvan mensen niet wisten dat ze bestonden."
- **Eigen kracht:** Doordat Louisien de gezinnen begeleidt vergroot ze op den duur de eigen kracht van het gezin. Het gezin kan hierdoor zelf de zorg coördineren en heeft meer grip op het leven.

Ik open eigenlijk deuren waarvan mensen niet wisten dat ze bestonden. — Louisien

© HowensLife

Wil jij hiermee aan de slag?

Wees strategisch: heb je regulier al een zorgcoördinatiestructuur? Probeer daarop aan te haken via je gemeente. Is het er regulier nog niet, maar loop je er op het azc wel tegen aan? Verduidelijk dan bij je gemeente dat je dit mist, en onderschrijf het grote belang hiervan. Voor meer informatie kan je contact opnemen met Maria

Contactgegevens

Locaties & GGD Flevoland:
almere@coa.nl
luttelgeest@coa.nl
dronten@coa.nl
pga@ggdflevoland.nl

Maria van der Zee:
m.vanderzee@ggdflevoland.nl

02

VASTE JEUGD- HULPVERLENER OP LOCATIE

De vaste jeugdhulpverlener op locatie heeft een goed beeld van wat er speelt op de locatie, is een bekend gezicht en zorgt voor snellere en laagdrempelige toegang tot zorg. De hulpverlener kan makkelijk doorverwijzen door de korte lijntjes met ketenpartners, waardoor ook specialistische jeugdhulp makkelijker voorkomen kan worden.

Praktische informatie

- **Wat:** jeugdhulpverlener op locatie
- **Type opvang:** gezinslocatie (570 plekken) en regulier azc
- **Waar:** Katwijk
- **Financiering:** gemeente (40 uur p/week)
- **Tijdsinvestering:** geen
- **Kracht:** laagdrempelig, preventief hulp verlenen voor kinderen

Het ontstaan van het initiatief

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg veranderde de aanpak van jeugdzorgverlening in Katwijk. Na verschillende landelijke pilots is er in 2019 besloten om één vaste jeugdhulpverlener vanuit het gemeentelijke wijkteam op de gezinslocatie aan te stellen. Deze jeugdhulpverlener verleent ondersteuning en hulp waar nodig, aanvullend op het aanbod van de GZA en JGZ op de gezinslocatie, waar rond de 250-300 kinderen wonen.

Wat houdt het initiatief in?

Wanneer een kind of gezin bij de JGZ komt, er meer hulp nodig blijkt en er nog steeds sprake is van laagcomplexe problematiek, wordt de jeugdhulpverlener ingeschakeld. Deze kinderen dreigen zonder het inschakelen van de jeugdhulpverlener tussen wal en schip te vallen. Ook kan het zijn dat een kind via school bij de jeugdhulpverlener terecht komt. De jeugdhulpverlener verleent voornamelijk hulp aan kinderen die laagcomplexe problemen ondervinden in hun opvoeding en ontwikkeling, en de jeugdhulpverlener is vier dagen per week op locatie aan het werk.

Deze kinderen dreigen zonder het inschakelen van de jeugdhulpverlener tussen wal en schip te vallen.

De problematiek die de jeugdhulpverlener tegenkomt komt overeen met problematiek buiten de gezinslocatie in Katwijk. Zo kan het gaan om een kind dat boos is, ruzie maakt, niet goed luistert, en niet voor zichzelf durft op te komen. Wel zijn de context en de ketenpartners anders. Kinderen zijn vaker uit hun vertrouwde omgeving gehaald, wonen op een klein aantal vierkante meters en de zorg die aangeboden kan worden is vaker tijdelijk, vanwege verhuizingen. Verder kan het in specifieke gevallen om zwaardere problematiek gaan. Bijvoorbeeld bij traumaklachten en hechtingsproblematiek worden andere partners ingeschakeld. Hier staan wel lange wachtlijsten en een taalbarrière in de weg.

De jeugdhulpverlener werkt binnen een grote keten. Tweewekelijks is er een multidisciplinair overleg (MDO) met het COA, JGZ, en school, waar de jeugdhulpverlener bij aan kan sluiten. En eens in de zes weken is er een casuïstiek bespreking tussen JGZ, de jeugdhulpverlener en het onderwijs. De jeugdhulpverlener staat in contact met het wijkteam en een gedragswetenschapper, met wie de jeugdhulpverlener de ondersteuningsplannen bespreekt.

Doel van de werkwijze

Het doel van deze werkwijze is om kinderen en jongeren, binnen de omstandigheden een goede basis geven. Daarnaast kan de jeugdhulpverlener op locatie sneller en betere hulp aanbieden door de korte lijntjes met ketenpartners.

Succesfactoren

- Goed en frequent contact met het onderwijs, **JGZ, GZA en het COA**
- **Sterk netwerk** met alle lokale zorgpartners
- Onderdeel zijn van een **team van hulpverleners**
- **Samenwerkingsafspraken met het COA, JGZ en GZA**
- Duidelijke **rollen en taken** vanuit de gemeente
- **Gezamenlijke visie** tussen de gemeente, het COA, JGZ, GZA en de school

Kinderen zijn vaker uit hun vertrouwde omgeving gehaald, wonen op een klein aantal vierkante meters en de zorg die aangeboden kan worden is vaak tijdelijk. — Respondent enquête

"Ouders en kinderen weten dan wie ik ben en wat ik doe. Het zorgt voor meer vertrouwen in de onzekerheid van de gehele situatie." — Respondent enquête

© Freepik.com

Impact op het Kind

Het initiatief heeft verschillende effecten op de kinderen en jongeren, vertellen Charlotte Wassenaar, senior beleidsadviseur Jeugd, en Annemarie Schoneveld, adjunct-locatiemanager. De impact bestaat uit vier delen:

1. Snellere, laagdrempelige toegang tot zorg door één bekend gezicht.
2. Makkelijker doorverwijzen naar de juiste zorg door de korte lijntjes tussen ketenpartners.
3. Specialistische jeugdhulp kan makkelijker voorkomen worden.
4. Beter beeld van wat er op locatie speelt.

Met name de bekendheid van de jeugdhulpverlener onder de gezinnen en de structurele aanwezigheid van de jeugdhulpverlener wordt benadrukt als een groot goed. Ouders zien snel door de bomen het bos niet meer. Ook voor medewerkers op locatie is de samenhang soms lastig in kaart te brengen. De jeugdhulpverlener werkt hier dus ook als verbinder. Om deze naamsbekendheid te verbreden is er een smoelenboek op school opgehangen - met een foto en een korte tekst, in samenwerking met de JGZ en school. "Ouders en kinderen weten dan wie ik ben en wat ik doe." Het zorgt voor meer vertrouwen in de onzekerheid van de gehele situatie.

Wil jij hiermee aan de slag?

Het is aan de gemeente om één iemand uit het wijkteam vrij te maken en diegene vast op de opvanglocatie te zetten. Kaart dit als locatiemanager aan en vraag je partners bij de gemeente om de mogelijkheden voor een vaste jeugdhulpverlener. Voor meer informatie kan contact opgenomen worden met de locatie zelf en Annemarie Schoneveld.

Contactgegevens

Locatie:
katwijk@coa.nl
088 7150 300

Annemarie Schoneveld:
annemarieschoneveld@coa.nl

03

© UNICEF/Schoonewille

MUZIEK ALS BESCHERMJAS

De muziekcoaching brengt verbinding tussen begeleiders en jongeren buiten de strikte begeleidingsniveaus. Het versterkt de vertrouwensband en het groepsgevoel tussen de jongeren en geeft de jongeren een nieuwe manier om emoties te delen en te uiten. Bovendien bindt de muziekcoach de jongeren met de buurt en bevordert de coaching het sociaal-emotioneel welzijn.

Praktische informatie

- **Wat:** coaching door middel van muziek
- **Type opvang:** poa voor amv (48 plekken)
- **Waar:** Cadier en Keer
- **Financiering:** loonkosten van de muziekcoach, de locatie betaalt deze zelf.
- **Tijdsinvestering:** 1 uur p/maand voor de locatiemanager, 32 uur p/week voor de muziekcoach
- **Kracht:** verbinding, vertrouwen en talentontwikkeling

Het ontstaan van het initiatief

Vlak naast Maastricht staat de eerste opzichzelfstaande poa voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv). Locatiemanager Gini de Vries-Slawecki en COA-mentor (en inmiddels) muziekcoach Julie Cosemans vertellen over de rol van muziek op hun locatie. "Het begon drie jaar geleden", vertelt Julie. Vanuit haar muzikale achtergrond was het iets gewoons om muziek te maken op de locatie. "Ik merkte dat het muziek maken verbond op een geheel nieuwe wijze en zodoende kwam ik op het idee om dit uit te breiden." Dit idee is nu omgevormd tot onderdeel van de individuele begeleiding van jongeren binnen de locatie. Ook wordt er wekelijks samen muziek gemaakt en maandelijks een talentshow georganiseerd.

“

Ik merkte dat het muziek maken verbond op een geheel nieuwe wijze. — Julie

”

Wat houdt het initiatief in?

De werkwijze van de muziekcoaching is duidelijk uitgewerkt bij de opstart van deze informele functie. De methodiek bestaat uit een intake, het opstellen van doelen, wekelijkse sessies en maandelijks reflectiemomenten. De doelen van de jongere worden vertaald naar gedragskenmerken en de sociale beleving.

Het begint bij een verzoek vanuit de jongere, de mentor of de voogd bij de muziekcoach. Hierna volgt een intakegesprek waar de muziekcoach op informele wijze, met de aanwezigheid van een tolk, de relatie die de jongere tot muziek heeft, verkent. Vanuit de intake, zet de coach samen met de mentor praktische doelen op: een liedje uit het thuisland leren spelen op de piano, of een rustgevende playlist opstellen voor het slapengaan. De doelen sluiten aan op de sociaal-emotionele behoeftes van de jongere, zoals meer rust vinden, verbinden met het thuisland of verdriet verwerken. Julie ziet de jongere tijdens een wekelijkse individuele afspraak. Ze schrijft maandelijks een evaluatie en legt deze voor aan de mentor en de voogd van de jongere. Ook de gedragsdeskundigen worden op de hoogte gehouden. De driehoeksverhouding (mentor, voogd en muziekcoach) biedt drie verschillende perspectieven waaruit inzichten en signalen over de jongere naar voren kunnen komen.

Naast individuele begeleiding zijn er wekelijkse muzikale groepsactiviteiten voor alle bewoners op locatie. Verder is er ook maandelijks de COA Got Talent Show. Tijdens de Talent show kunnen jongeren hun vaardigheden op een laagdrempelige manier tonen en groeit de onderlinge verbinding.

Doel van het project

Het belangrijkste doel van de muziekcoaching is het bevorderen van het sociaal-emotioneel welzijn van de jongeren. De insteek is het welzijn bevorderen op zowel individueel- als op groepsniveau.

Daarnaast heeft het project ook de doelstelling om de verbinding tussen de jongeren en het team, en de verbindingen in de groep jongeren onderling te versterken. Deze verbinding helpt het opbouwen en verdiepen van onderlinge vertrouwensbanden.

Succesfactoren

Om de muziekcoaching tot stand te brengen heeft Gini als manager draagvlak gecreëerd bij het team. De uren die Julie als mentor zou werken, werkt zij nu als muziekcoach. De rest van het team vangt dit op, waardoor Julie de tijd heeft om deze rol in te nemen. Ook is borging binnen de keten van groot belang. Door samen te werken met de mentoren en de voogden is de muziekcoaching onderdeel van de gehele begeleiding.

Succesfactoren

- **Affiniteit** met muziek onder het personeel
- **Ervaring** met de doelgroep en **begrip** voor de kwetsbaarheid van de doelgroep
- **Draagvlak** onder het team en **samenwerking** met de keten van voogden, mentoren en management
- Inzet op **begeleiding, veiligheid** en muziek onderdeel maken van de **interne levenswijze**
- Genoeg **mankracht** om werknemers in te zetten als muziekcoach
- Borging binnen de **keten**
- Verzamelen van muziekinstrumenten uit het eigen netwerk van de coach.

Impact op het Kind

De coaching heeft op verschillende manieren impact op een kind:

- **Verbinding:** Muziek brengt verbinding buiten de strikte begeleidingsniveaus. Het heeft positieve effecten op het sociaal-emotioneel welzijn van de jongeren en op de interne verhoudingen. "Tijdens een formeel gesprek is het vaak lastig voor jongeren om zich open te stellen", vertelt Julie. "Het maken van muziek brengt een nieuwe manier om te delen en emoties te uiten."
- **Vertrouwensband:** Muziek helpt om de vertrouwensband verder op te bouwen. "Er komt tijdens de muzieksessies informatie naar voren die bij normale gesprekken niet naar boven kwam", vertelt Gini. "Deze informatie is cruciaal om het sociaal-emotioneel welzijn te bevorderen."
- **Groepsgevoel:** Daarnaast versterken de groepsactiviteiten het vertrouwen tussen de jongens onderling die met elkaar in een kleine ruimte leven. De muziekcoaching brengt enthousiasme en plezier met zich mee. Zo werken ze samen toe naar de COA Got Talent Show, en sluimert deze positieve sfeer door in de alledaagse sfeer. De jongens gaan als een groep met elkaar om, wat ook leidt tot minder conflicten.

- **Neurologisch effect:** Muziek heeft een positieve invloed op de hersenen en zorgt voor ontspanning en constructieve afleiding van verdriet en pijn. Muziek draagt ook bij aan het verminderen van stress en angst, doordat muziek de aanmaak van gelukshormonen stimuleert.

Muziek verbindt ook met externe (lokale) partners en de lokale omgeving:

- **Externe verbindingen:** Julie heeft vanaf het begin de verbinding gelegd met externe contacten. Dat aanbod komt inmiddels juist naar haar toe. Zo heeft een groep Utrechtse muzikanten haar bijvoorbeeld benaderd om een dirigentenworkshop te geven. Ook staan er (muziek)feesten met drie opvanglocaties en buurtbewoners op de planning. De verbinding door muziek zorgt ook voor meer draagvlak voor de opvanglocatie: zij benaderen de locatie over muzikale initiatieven.

Gini stelt dat het alleen mogelijk is om extern met muziek bezig te zijn, als de basis op de locatie is gerealiseerd. "Het is van uiterst belang dat muziek maken intern onderdeel is geworden van de levenswijze; het is bekend, vertrouwelijk en veilig. Zodra er een extern aanbod is blijft de veiligheid en vertrouwelijkheid prioriteit", vertelt Gini. Er is daarnaast aan het begin ook een brug nodig naar de andere taal en cultuur, anders frustrereert dit. Dat borgt Julie door (aan het begin) met de jongere mee te gaan als er extern aanbod is. Op deze wijze heeft Julie het bijvoorbeeld mogelijk gemaakt dat een jongere kon deelnemen aan een sambaband in Maastricht en in een optocht kon meelopen. Of dat jongeren buiten de locatie muziekles kunnen krijgen.

► **Julie vertelt je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.**

© Cadier en Keer

Wil jij hiermee aan de slag?

Raadpleeg de handleiding van de amv-locatie Cadier en Keer over muziek coaching als onderdeel van de amv-begeleiding. Deze is op te vragen bij Gini de Vries-Slawecki en Julie Cosemans.

Contactgegevens

Locatie:
fmzcadierenkeerpoa@coa.nl
06 1152 8661

Gini de Vries-Slawecki & Julie Cosemans:
JulieCosemans@coa.nl
ginidevries-slawecki@coa.nl

04

VERBINDING DOOR BEWEGING

De sportcoach verbindt de jongeren met de begeleiding en de buurt. Het samen bewegen bevordert het sociaal emotioneel welzijn, vermindert stress en draagt bij aan de gezondheid. Ook draagt het sporten met jongeren uit de buurt bij aan de Nederlandse taalontwikkeling en het algehele gemeenschapsgevoel.

05

DE NIEUWEGEIN STADSPAS

Door de stadspas kunnen kinderen sneller en beter integreren, en deelnemen aan het maatschappelijk leven in de stad. De kinderen leren de Nederlandse cultuur beter kennen en hebben de kans om bevriend te raken met andere kinderen uit de buurt door korting op sport-, zwem-, en culturele activiteiten.

06

DE INTERACTIEVE VEILIGHEIDSDAG

Op de jaarlijkse veiligheidsdag leren kinderen op interactieve wijze over verkeersveiligheid en brandveiligheid. Kinderen leggen contact met de politie en de brandweer. De dag is zowel educatief als burgerschapsvormend.

04

© UNICEF/Van Bergen

VERBINDING DOOR BEWEGING

De sportcoach verbindt de jongeren met de begeleiding en de buurt. Het samen bewegen bevordert het sociaal emotioneel welzijn, vermindert stress en draagt bij aan de gezondheid. Ook draagt het sporten met jongeren uit de buurt bij aan de Nederlandse taalontwikkeling en het algehele gemeenschapsgevoel.

Praktische informatie

Wat: begeleidend sportcoach op locatie die sport, kunst, en cultuuractiviteiten organiseert

Type opvang: noodopvang voor amv (76 plekken)

Waar: Nunspeet

Financiering: loonkosten sportcoach (en Activiteitenbudget & MDT) en jaarlijkse betaling stichting (tussen de €10.000-€15.000 per jaar)

Tijdsinvestering: 1 uur per maand voor locatiemanager, 32 uur p/week voor sportcoach

Kracht: bevordering van het sociaal-emotioneel welzijn, verbinding en reflectie

Het ontstaan van het initiatief

Twee jaar geleden besloot de gemeente Nunspeet een nieuwe noodopvang voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen te openen. De gemeente had een duidelijke insteek: overlast voorkomen en de sociale veiligheid waarborgen. "Tijdsbesteding had hierom prioriteit", vertelt Hetty Groot Koerkamp, de locatiemanager van de desbetreffende noodopvang. Destijds heeft zij de keuze gemaakt, op aanraden van de gemeente, om Jan Ernten vanuit de gemeente aan te nemen om op locatie als begeleidend sportcoach te werken, mede om deze tijdsbesteding te realiseren. Daarnaast was Stichting Present, een grote, landelijke vrijwilligersorganisatie, vanaf het begin op locatie aanwezig. Door Stichting Present kon Hetty eenvoudiger aanhaken op lokale initiatieven en kon Jan gebruik maken van het bestaande netwerk.

De gemeente had een duidelijke insteek: overlast voorkomen en de sociale veiligheid waarborgen.

— Hetty

Wat houdt het initiatief in?

Het initiatief staat compleet in het kader van verbinding en is driedelig.

1. Jan organiseert talloze activiteiten op locatie, zoals voetballen, volleyballen, en samen wandelen.
2. Daarnaast zorgt Jan voor contact met de wereld buiten de opvang. De jongeren gaan naar musea, culturele centra en nemen deel aan allerlei sporttoernooien waar ook Nederlandse jongeren aansluiten. "Ik organiseer alle leuke dingen die er zijn; ik heb een geweldige baan", vertelt Jan.
3. Verder geeft Jan van tevoren voorlichtingen over de activiteiten om de veiligheid te waarborgen. Hierbij gaat het om zaken als verkeersveilig, tot het omgaan met cultuurverschillen in een zwembad. Veiligheid is bovendien tijdens de activiteit prioriteit en wordt gegarandeerd door voldoende begeleiding vanuit de mentoren, de coach, en de vrijwilligers.

Ook schakelt Hetty Jan af en toe specifiek in. Zo was er een jongen wiens familie in het land van herkomst was omgekomen. Iemand helpen gaat dan verder dan alleen trauma verwerken. Met Jan's hulp hebben wij kunnen zorgen voor kickboks-lessen, vertelt Hetty.

Ik organiseer alle leuke dingen die er zijn; ik heb een geweldige baan.

— Jan

► [Jan vertelt je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.](#)

Doel van het project

Naast de initiële insteek vanuit de gemeente, stond voor Jan en Hetty het verbinden van de jongeren met de omgeving, de begeleiding en het verbinden van de jongeren onderling centraal. Daarbij wilden ze de stress voor de jongeren verlagen en de mogelijkheden en motivatie tot beweging vergroten.

Bekostiging

Afhankelijk van de activiteit wordt de bekostiging via vier manieren geregeld:

1. Het activiteitenbudget vanuit het COA
2. De maatschappelijke diensttijd regeling
3. Specifieke uitkering (SPUK) vanuit de gemeente
4. Goedkope deals met externe organisaties

Zo heeft Jan vrijkaarten voor de ijsbaan in Harderwijk kunnen regelen, en konden de jongeren met een sponsordeal naar Walibi. Daarnaast maakt Jan zo veel mogelijk gebruik van de gratis voorzieningen, zoals de tennisbaan naast de locatie. Jan benadrukt dan ook, "Ook als er geen geld is, kan je met wandelen al hele mooie dingen bereiken."

"Het is ook randvoorwaardelijk dat de coach een aparte functie is, hierdoor worden activiteiten niet in de waan van de dag geschrapt."

— Hetty

Succesfactoren

Volgens Hetty bestaan er vier vereisten aan het profiel van een begeleidend sportcoach. "Je moet een hart hebben voor deze groep jongeren, je moet kunnen enthousiasmeren, zowel autoriteit als openheid uitstralen, en als laatste moet je een stukje creativiteit meebrengen." Niet elke mentor die bij het COA werkt kan dit soort activiteiten opzetten: het vraagt specifieke expertise en creativiteit. Het is ook randvoorwaardelijk dat de coach een aparte functie is, hierdoor worden activiteiten niet in de waan van de dag geschrapt." Hetty heeft er daarom expliciet voor gekozen dat Jan niet ook mentor is. Verder zijn ze bezig om de begeleidend sportcoach een officiële functie binnen het COA te maken.

Succesfactoren

- **Ervaring met en een hart voor** de doelgroep amv
- Inzet op **begeleiding** en **veiligheid rond georganiseerde activiteiten**
- Genoeg **mankracht** om werknemers in te zetten als sportcoach of een externe sportcoach in dienst nemen/ daarmee samen te werken.
- **Geen andere taken** voor de sportcoach
- **Draagvlak bij de gemeente en externe organisaties voor externe samenwerkingen**

Impact op het Kind

De positieve effecten zijn op verschillende terreinen zichtbaar:

- **Verbinding:** Overkoepelend zorgen alle activiteiten voor verbinding, zowel tussen de jongeren en de begeleiding als tussen de jongeren en de buurt. De betere band die ontstaat door de investeringen in informele tijd zorgen ervoor dat de begeleiding in een crisis makkelijker kan ingrijpen. Daarnaast geeft Jan aan dat hij tijdens de activiteiten waardevolle gesprekken met de jongeren heeft. Signalen die hier uit voortkomen deelt hij met de mentor en de voogd.
- **Sociaal-emotioneel welzijn & Stress:** De vele activiteiten bevorderen het sociaal-emotioneel welzijn van de jongeren en verlaagt hun stress.
- **Taalontwikkeling:** Verder versnellen de activiteiten de taalontwikkeling. "Het beste Nederlands leer je op de sportvereniging", stelt Hetty. "De intrinsieke motivatie is dan enorm, je wil immers kunnen communiceren met je teamgenoten."
- **Reflectie:** Daarnaast faciliteert de verbinding tussen de buurtbewoners en de jongeren begrip, toenadering en zelfreflectie; specifiek ook bij de buurtbewoners. "Zomers organiseerden we een pop-up festival voor dertig buurtbewoners, waar de jongeren de hele avond verzorgden. Achteraf kwam een buurtbewoner naar mij toe, en hij vertelde me dat deze avond zijn leven had veranderd", vertelt Hetty.

© Nunspeet

Wil jij hiermee aan de slag?

Durf af te schalen in fte en een begeleidend sportcoach op locatie in te zetten. Kom in contact met een lokale vrijwilligersorganisatie en kijk hoe je kan aanhaken op al bestaande netwerken en initiatieven. Organiseer samenwerkingen met externen en zorg ervoor dat begeleiding meegaat naar sport-, cultuur en kunstactiviteiten buiten de locatie. Contacteer Hetty Groot Koerkamp en Jan Ernten voor meer informatie.

Contactgegevens

Lokatie:
fmmznunspeetamv@coa.nl
06 2741 8736

Hetty Groot Koerkamp & Jan Ernten:
hettygrootkoerkamp@coa.nl
janernsten@coa.nl

05

© UNICEF/Van Bergen

DE NIEUWEGEIN STADSPAS

Door de stadspas kunnen kinderen sneller en beter integreren, en deelnemen aan het maatschappelijk leven in de stad. De kinderen leren de Nederlandse cultuur beter kennen en hebben de kans om bevriend te raken met andere kinderen uit de buurt door korting op sport-, zwem-, en culturele activiteiten.

Praktische informatie

Wat: Stadspas

Type opvang: gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO)

Waar: Nieuwegein

Financiering: gemeente Nieuwegein

Tijdsinvestering: geen

Kracht: integreren en deelnemen aan het maatschappelijk leven in de stad

Het ontstaan van het initiatief

Anderhalf jaar geleden stond Nieuwegein net als talloze andere steden in crisismode. De nood om Oekraïense ontheemden op te vangen was hoog. Terwijl de eerste ontheemden opgevangen werden wilde Sabrina Eijk, coördinator Opvang Vluchtelingen in Nieuwegein, ook hen toegang te verschaffen tot de Nieuwegein Stadspas. Burgers met een inkomen tot 125% van het bijstandsbedrag hebben in Nieuwegein recht op de Stadspas. Hetzelfde geldt voor statushouders en asielzoekers die in Nieuwegein komen wonen. Met haar collega Esra Perloy-Cebbar, coördinator Stadspas, heeft Sabrina een collegevoorstel geschreven. Dit verliep vlot. Alleen formele toestemming van het college voor hun voorstel was nodig en binnen één week hadden ze toegang tot de Stadspas.

Burgers met een inkomen tot 125% van het bijstandsbedrag hebben in Nieuwegein recht op de Stadspas.

— Sabrina

Wat houdt het initiatief in?

De Stadspas biedt korting op verschillende sport-, kunst- en cultuuractiviteiten in de stad. Daarnaast biedt de pas korting op huiswerkbegeleiding en zwemles. Bij binnenkomst in de GOO wordt standaard via het vluchtelingensteunpunt een aanvraag geregeld voor de Stadspas.

© Nieuwegein

Elke Oekraïense ontheemde in Nieuwegein heeft daarmee een Stadspas. De financiële regeling zit zo in elkaar dat de stadspashouder direct korting krijgt bij het scannen van de pas en het aankopen van een activiteit of een les. De kosten voor de aanbieder worden in het Stadspassysteem geregistreerd. De gemeente betaalt de aanbieder automatisch maandelijks terug.

Succesfactoren

Zowel Sabrina als Esra onderstrepen het belang van de bestaande infrastructuur in Nieuwegein. "De Stadspas was er, dus het was makkelijk aanhaken", stelt Sabrina. Verder benadrukken ze beiden de waarde van het opzetten en onderhouden van korte lijntjes. Door relaties goed te onderhouden is het snel opzetten van samenwerking vele malen gemakkelijker. Ook is bestuurlijk draagvlak noodzakelijk om een dergelijk voorstel tot leven te kunnen brengen. De urgentie waar ze destijds mee geconfronteerd werden vergemakkelijkte dit.

De Stadspas was er, dus het was makkelijk aanhaken. — Sabrina

Doel van het project

Oekraïense vluchtelingen worden beschouwd als inwoner van Nieuwegein en mogen meedoen met het stadsleven, net als iedere andere inwoner. "De stadspas staat voor verbinding en het meedoen in de stad", vertelt Esra. "Dit faciliteren wij door ontmoetingsactiviteiten, sport, kunst en cultuur toegankelijker te maken. Daarnaast geven wij als stad structureel steun." Aan het begin van de oorlog in Oekraïne waren er talrijke aanbiedingen en initiatieven vanuit sport- en kunstverenigingen voor de binnenkomende ontheemden. Deze steun zwakte op gegeven moment af, omdat het voor verenigingen financieel lastig werd het hoofd boven water te houden. De Stadspas heeft als doel dat die steun continu mogelijk is.

Succesfactoren

- Aanhaken op **bestaande infrastructuur**
- Opzetten van **korte lijntjes** en het investeren in **relaties**
- **Bestuurlijk draagvlak**

"Door de Stadspas leren ze de Nederlandse cultuur beter kennen en hebben ze de kans om bevriend te raken met andere kinderen uit de buurt." — Sabrina

Impact op het Kind

"Het effect van de stadspas verschilt per leeftijdscategorie", vertelt Sabrina:

- **Kinderen:** De impact op jonge kinderen vat ze kort en krachtig samen: "Ik zie blijheid en vreugde." Door de Stadspas leren ze de Nederlandse cultuur beter kennen en hebben ze de kans om bevriend te raken met andere kinderen uit de buurt.
- **Jongeren:** De impact op jongeren boven de veertien is geringer en lastiger te peilen. "Je krijgt ze niet naar de vereniging", vertelt Sabrina. Ze stelt dat dit een algemeen probleem is bij die leeftijd; ook bij Nieuwegeinse jongeren.

► [Esra vertelt je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.](#)

© Nieuwegein

Wil jij hiermee aan de slag?

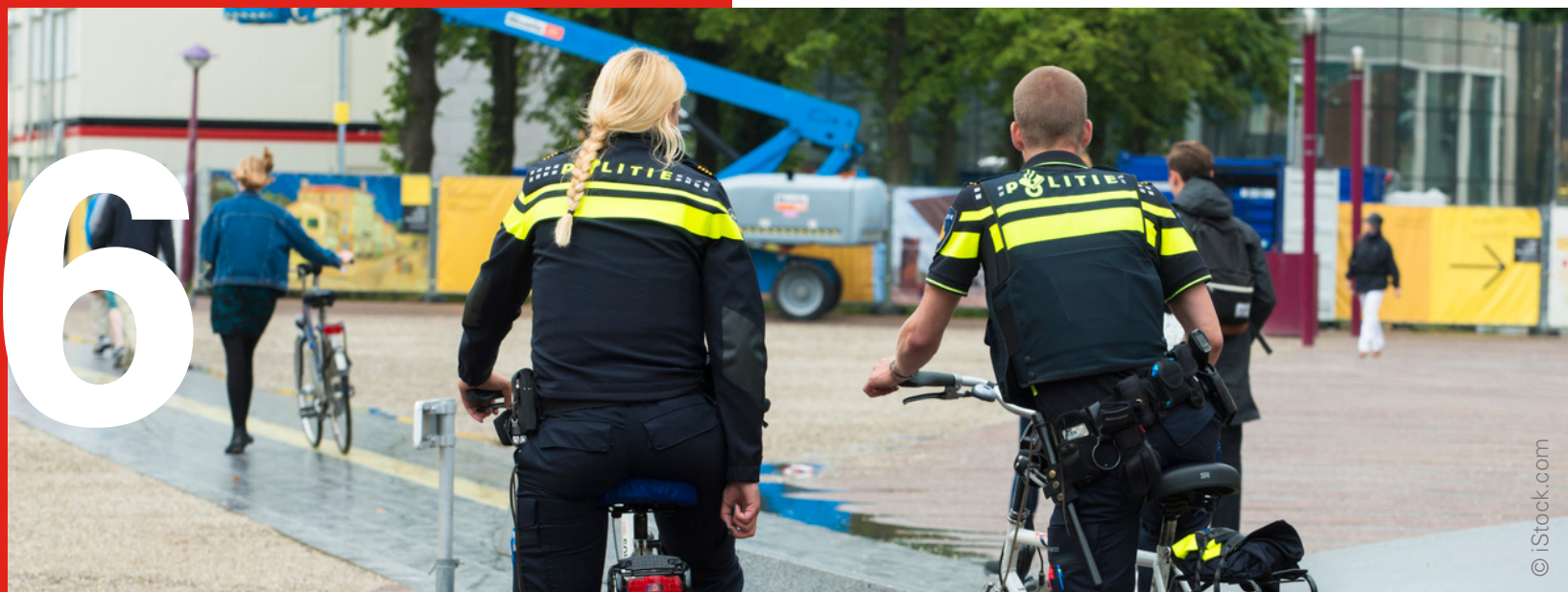
In elke gemeente bestaan er structuren om mensen onder een bepaald inkomen tegemoet te komen. "Ga in gesprek met de welzijnsambtenaar of bestaanszekerheid coördinator, die kan een haakje vinden om iets te regelen voor jouw locatie, of vind de vrijwilliger die zich hiermee bezighoudt en weet diegene te mobiliseren", aldus Sabrina. In andere woorden, maak gebruik van de aanwezige infrastructuur en investeer in de benodigde relaties. Voor meer informatie kan je in contact komen met Sabrina Eijk en Esra Perloy-Cabbar.

Contactgegevens:

stadspas@nieuwegein.nl
s.eijk@nieuwegein.nl

06

DE INTERACTIEVE VEILIGHEIDSDAG

Op de jaarlijkse veiligheidsdag leren kinderen op interactieve wijze over verkeersveiligheid en brandveiligheid. Kinderen leggen contact met de politie en de brandweer. De dag is zowel educatief als burgerschapsvormend.

Praktische informatie

Wat: veiligheidsdag op locatie

Type opvang: azc (1300 plekken)

Waar: Dronten

Financiering: gratis

Tijdsinvestering: 5 uur per maand voor 2-3 maanden p/jaar, en één dag van 8 uur

Kracht: interactieve bewustwording

Het ontstaan van het initiatief

Een oud-collega is jaren terug begonnen met de veiligheidsdag, vertelt Lianne Koster, programma begeleider op het azc Dronten. De kinderen verplaatsen zich veel per fiets. En veilig fietsen leer je door te oefenen. Ook hebben de kinderen niet altijd een positieve associatie bij de veiligheidsdiensten. Daarom zijn zij gestart met een veiligheidsdag. Deze dag is een product van de samenwerking tussen taalschool de Vlieger, het COA, de lokale wijkagent en brandweer. Een compacte ontwikkelgroep, bestaande uit twee docenten en twee COA-medewerkers, prikt ver van te voren een datum. Ze begint twee maanden voor de dag te creëren. Ze denken na over hoe het programma mooi aansluit bij school, wat de gezamenlijke visie voor de dag is en wie welke rol heeft. De veiligheidsdag vindt plaats tijdens schooltijd op het azc. Kinderen van buiten het azc, die wel op de Vlieger zitten doen ook mee.

Wat houdt het initiatief in?

De insteek van de veiligheidsdag wordt door Liesbeth, directeur van taalschool de Vlieger, kort en krachtig uitgelegd, "door te ervaren leren kinderen echt." De dag bestaat uit een doordraaisysteem waar de kinderen in groepjes langs vijf verschillende activiteiten op het terrein gaan. Zij nemen een boekje met een kleurplaat, woordzoeker en opdrachten mee. Alles staat in teken van een interactieve leeromgeving. De vijf activiteiten zijn:

- 1. De brandweer:** Hier krijgen ze uitleg over de rol van de brandweer, mogen ze zelf de auto in kijken en de helm van de brandweerman dragen.

2. **Politie:** De lokale wijkagent vertelt wat hij doet en wanneer kinderen hem tegen kunnen komen. Ook hier mogen de kinderen in de auto kijken, de sirene aanzetten en zijn ze vrij om vragen te stellen.
3. **Fietsparcours:** Voor de dag is er een parcours in elkaar gezet. Kinderen leren hun hand uit te steken, en te stoppen bij het zebrapad. Ook leren ze behendig te fietsen, doordat er drempels en andere obstakels zijn geplaatst.
4. **Onveilige situaties:** In één leegstaande bungalow op het azc zijn onveilige situaties nagebootst: Het brandweeralarm is bijvoorbeeld afgeplakt of de pannenlap is op het fornuis blijven liggen. De kinderen onderzoeken samen wat er onveilig is in het huisje.
5. **Blushuisje:** Op het azc is een blushuisje gemaakt hier mogen de kinderen zelf "vuur" blussen.

Ouders en vrijwilligers worden betrokken bij de verschillende onderdelen, om een groepje te begeleiden of een rol te spelen in het fietsparcours (bijvoorbeeld door over het zebrapad te lopen) De docenten bespreken na afloop van de dag op school de dag met de kinderen na. De dag is integraal onderdeel van het educatieve programma.

“**Het is een operatie, maar zodra je als professionals in de praktijk de koppen bij elkaar steekt heb je het redelijk snel staan.**”
— Liesbeth

Investing

Er zijn momenteel geen kosten voor het COA verbonden aan de dag. "Wij zijn aardig handig", vertelt Lianne. Alles werd bij de vorige dag zo geregeld dat het gratis was. Het is een operatie, maar zodra je als professionals in de praktijk de koppen bij elkaar steekt heb je het redelijk snel staan. Wat betreft tijdsinvestering ben je drie maanden voor de dag vijf uur per maand bezig aan voorbereiding. Op de dag zelf ben je de hele dag bezig, voor het onderwijspersoneel valt het onder de normale onderwijstijd. De rol van het COA is wat groter in het klaarzetten en regelen van de veiligheidsdag.

Doel van het project

Het doel van het project is tweeledig:

- **Kinderen leren over veiligheid:** "Wij brengen veiligheid bij op verschillende aspecten: brandveiligheid, verkeersveiligheid, en wie deze veiligheid handhaaft. Op Nederlandse scholen heb je dit ook, maar verschillende delen zijn vanzelfsprekend. Dat is bij deze groep kinderen niet per se het geval, daarom vinden wij het belangrijk dat zij er meer van weten", vertelt Lianne.
- **Burgerschapsvorming:** Liesbeth vult Lianne aan, "ook sociaal-emotioneel samenwerken is een doel van de dag en het contact leggen met de verschillende instanties. Het is een educatieve en burgerschapsvormende dag."

► [Lianne vertelt je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.](#)

Succesfactoren

Om de veiligheidsdag te laten slagen moet er een goede samenwerking aan de voorkant zijn. Zo is het van tevoren inplannen in beide agenda's en het beantwoorden van de waaromvraag essentieel. "Waarom willen we dit samen doen? Wat is onze visie?"; duidelijke antwoorden op deze vragen bouwen deze dag, vergemakkelijken verantwoording aan beide teams en onderschrijven het belang van de dag.

Succesfactoren

- **Structurele samenwerking** tussen het COA en de school
- Met de kinderen **toewerken naar de veiligheidsdag** door kinderen **de juiste taal te leren** met betrekking tot veiligheid.
- Een **gedeelde visie**, en **duidelijke keuzes** aan de voorkant
- **Verantwoording** aan de COA- en onderwijsteams
- **Ruim van tevoren inplannen** in de schoolagenda en de agenda van het COA
- **Veiligheid & bewustwording prioriteit maken** op de locatie en op school

Impact op het Kind

Het betekenisvolle aanbod waarbij kinderen mogen ervaren beklijft; het doet wat met een kind. Dit is de grote waarde van de dag.

- **Ervaren & Leren:** Het kind ervaart en leert over veiligheid in het verkeer, brandveiligheid en de rol van veiligheidsdiensten. Zo vertelt Lisanne dat een kind na de dag thuis in de bungalow was gaan kijken en wat aan het afgeplakte brandalarm had gedaan. "Daar doe je het voor", vertelt Lisanne.
- **Kennen en gekend worden:** Kinderen raken bekend met de veiligheidsdiensten en worden bewust van de rol van de politie en de brandweer. Gedurende de dag worden zij al steeds minder verlegen en deze lijn zet zich door in de tijd. Liesbeth legt uit, "voor de agent is het ook fijn, zo kan hij school binnen lopen zonder dat kinderen het eng vinden, ze weten nu dat deze persoon veilig en te vertrouwen is."
- **Samenwerking tussen kinderen, ouders en de veiligheidsketen:** De dag is een grote gemeenschappelijke activiteit, dit is voor de kinderen ontzettend leuk en leerzaam, "ze glimpen en lachen de hele dag", vertelt Liesbeth. Naast de samenwerking tussen de kinderen en ouders draagt het ook bij aan de interne samenwerking in de veiligheidsketen.

Wil jij hiermee aan de slag?

Werk met een taalschool samen, steek de koppen bij elkaar en prik ruim van tevoren een datum. Gebruik (bestaande) lijntjes binnen de veiligheidsketen om een educatieve en interactieve dag voor de kinderen te organiseren. Contacteer Lisanne Koster, Liesbeth Alberts of de locatie zelf voor meer informatie.

Contactgegevens

Locatie:
dronten@coa.nl
088 7156 500

Lisanne Koster en Liesbeth Alberts:
lisannekoster@coa.nl
liesbeth.alberts@ante.nl

07

FIETSLESSEN VOOR KINDEREN

Met als doel om de zelfregie, de maatschappelijke participatie en de verkeersveiligheid voor kinderen en volwassenen te bevorderen wordt er in Drachten gewerkt aan structurele fietslessen op locatie en in de Verkeerstuin van de Naturij. Volgens de planning gaat het project eind januari 2024 van start.

08

EEN DOORLOPENDE LEERLIJN NAAR HET MBO

Door de nauwe samenwerking tussen het ISK en het MBO in Lelystad worden de kinderen en jongeren gehoord, gezien en gekend. De doorlopende leerlijn maakt dat het onderwijs aansluit op de leerlingen hun behoeftes en kunnen.

09

DE KLEINSCHALIGE BIBLIOTHEEK OP LOCATIE

Door een bibliotheek met kinderboeken op locatie te plaatsen en (voor)lezen te stimuleren, groeien kinderen in hun taalontwikkeling en hun kennis van de Nederlandse cultuur. Ook bevordert het de kansengelijkheid.

07

© UNICEF/van E. gen

FIETSLESSEN VOOR KINDEREN

Met als doel om de zelfregie, de maatschappelijke participatie en de verkeersveiligheid voor kinderen en volwassenen te bevorderen wordt er in Drachten gewerkt aan structurele fietslessen op locatie en in de Verkeerstuin van de Natuurij. Volgens de planning gaat het project eind januari 2024 van start.

Praktische informatie

Wat: fietslessen op en buiten locatie

Type opvang: azc (500 plekken waarvan ongeveer 80 kinderen) en noodopvang (235 plekken waarvan 114 kinderen)

Waar: Drachten

Financiering: betaald vanuit gemeente

Tijdsinvestering: 1 uur p/week voor de locatie

Kracht: participatie, zelfregie en verkeersveiligheid verhogen

Het ontstaan van het initiatief

"Als gemeente wilden wij samen met Vluchtelingwerk wat doen voor de statushouders in de gemeente en zo begonnen de eerste fietslessen voor volwassen vrouwen", vertelt Marijke Eizenga, beleidsmedewerker bij de gemeente Smalingerland. "Oudere meiden en vrouwen vinden het soms nog lastig om te leren fietsen. Dit breidde zich uit, omdat wij ook wat wilden doen voor kinderen binnen het azc, en de net geopende noodopvang."

Sylvie de Jong en Jenna Zijlstra, projectleiders bij Veilig Verkeer Nederland (VVN), haken aan. "Wij kregen vanuit meerdere kanten de vraag om iets omtrent veilig fietsen voor vluchtelingen te organiseren. Toen dachten we: laten we iets structureels doen, en zo zijn we bij elkaar gekomen." Aan tafel zitten nu: de gemeente, VVN, het COA, de fietsersbond, Stichting Bevordering Verkeerseducatie (SVB) en Vluchtelingwerk. Samen slaan ze de handen ineen om structurele fietslessen aan te bieden. "Hopelijk kunnen we hen laten zien dat je hiermee zelf zelfstandig wordt en de wereld in kan", geeft Aukje Sinnema, azc programmabegeleider, aan.

De partijen hebben verschillende procedurele en inhoudelijke rollen en taken. VVN heeft de coördinerende rol: zij zorgen voor de planning, de benodigde vrijwilligers, de administratie en de financiële verantwoording. Voor het inhoudelijke deel van de fietslessen zijn VVN, de fietsersbond en SVB verantwoordelijk. VVN zorgt er daarnaast voor dat de verschillende fietslessen inhoudelijk op elkaar aansluiten.

De drie Verkeersveiligheidsorganisaties hebben samen het inhoudelijke programma opgesteld waarin de een de verantwoordelijkheid draagt over het theoretische deel, en de ander over het praktische deel. Het COA en Vluchtelingenwerk zijn verantwoordelijk voor de deelnemers, voor het vervoer van- en naar de Verkeerstuin en voor, indien noodzakelijk, de aanwezigheid van een tolk. De gemeente is vooral aan de achterkant verantwoordelijk. Zij zorgt voor de bekostiging en speelt een grote rol in de evaluatie.

Het fietsen zelf lukt vaak snel, maar ze weten nog niet hoe ze zich moeten bewegen in het verkeer. — Aukje

Wat houdt het initiatief in?

Het programma bestaat uit een leerlijn van maximaal 22 lessen verdeeld in drie stukken:

- 1. Op locatie:** De eerste 6-12 beginners fietslessen worden op het azc gegeven. De fietsersbond is hier inhoudelijk verantwoordelijk. De ingezette fietsen worden door de gemeente gefinancierd.
- 2. Verkeerstuin:** In de verkeerstuin is zowel VVN als SVB verantwoordelijk voor de inhoudelijke aspecten van de fietslessen. In de verkeerstuin krijgen de deelnemers 1 uur theorie en 1 uur praktijkles. Men kan de fietsen van de verkeerstuin gebruiken. Als deelnemers al voldoende fietsbeheersing hebben starten ze vanaf deze lessenserie. Onderdeel van deze lessenserie is een fietscontrole waar de eigen fiets gecontroleerd wordt.
- 3. Toets:** Na de laatste lessen wordt er een praktijktoets afgenomen. De lessenserie wordt na het succesvolle praktijktoets feestelijk afgesloten met een certificaatuitreiking.

Het COA heeft geïnventariseerd hoeveel kinderen in aanmerking komen. "Het fietsen zelf lukt vaak snel, maar ze weten nog niet hoe ze zich moeten bewegen in het verkeer", vertelt Aukje. Daarom gaat het COA in gesprek met de ouders, "het is niet zomaar vrijblijvend." Voor alle kinderen is het goed hier aan deel te nemen, voor hun veiligheid en autonomie. Er zijn verschillende momenten waarop het COA met ouders hierover in gesprek gaat, bijvoorbeeld tijdens intakemomenten en andere verplichte bijeenkomsten.

Doel van het project

Het doel van het project heeft verschillende onderdelen:

- **Zelfregie:** Mensen moeten de vrijheid hebben om zich van het terrein af te kunnen bewegen en mee te participeren aan het maatschappelijk leven, stelt Marijke. Hier willen wij aan bij dragen door hen de benodigde handvatten aan te reiken.
 - **Vergroten van de leefwereld:** Fietsen is bovendien een betaalbaar en duurzaam transportmiddel, vertelt Jenna, door te leren fietsen vergroot je de mobiliteit, waardoor men ook makkelijker toegang heeft tot essentiële diensten als onderwijs en sport.
 - **Betrokkenheid vergroten:** De onderlinge betrokkenheid tussen de deelnemers bevorderen is tevens een groot onderdeel van dit project. Op het azc leeft een groot deel naast elkaar, niet met elkaar. Dit tij willen wij keren, vertelt Marijke. "Samen leren fietsen zorgt voor verbinding, er worden nieuwe contacten gemaakt en de onderlinge samenhang wordt vergroot."
 - **Kinderen leren over veiligheid:** "Daarnaast willen wij dat iedereen zich veilig op straat kan bewegen. Het mooie van dit project is dat het de verkeersveiligheid voor iedereen ten goede komt", vertelt Sylvie. "Het stukje van hier naar het centrum is niet zo fietsvriendelijk", vertelt Aukje. "Het is belangrijk dat zij zich bewust zijn van hun omgeving."
- ### "Het stukje van hier naar het centrum is niet zo fietsvriendelijk."
- **Ouders leren over fietsveiligheid:** Het bewustzijn van de kinderen sijpelt hopelijk door naar de ouders. Daarmee verspreidt de kennis zich als een olievlek door het azc.
 - **Gezondheid:** Fietsen als bewegingsvorm is goed voor de fysieke en mentale gezondheid. Het leren van fietsvaardigheden kan bijdragen aan het verbeteren van de algehele gezondheid.

Investering

De gemeente betaalt de kosten voor het initiatief. Daarvoor krijgen ongeveer 300 mensen (waarvan 40 kinderen) per jaar 22 lessen, verdeeld over 18 bijeenkomsten.

Aukje geeft aan dat als de gemeente waarin de locatie gevestigd is niet bereid is deze kosten op zich te nemen, dat het ook mogelijk is om zelf op locatie te oefenen. Daarvoor heb je vrijwilligers, het liefste bewoners die de taal spreken en voldoende van verkeersveiligheid weten, nodig. Voor dit traject van start ging, hebben ze in Drachten bijvoorbeeld zelf een parcours gemaakt op het azc. De dag begon met het leren van borden, het checken van de veiligheid van je eigen fiets en dan fietsen door het parcours. Bij elke obstakel stond een bewoner. Als de kinderen het goed deden kregen zij een stempel. En zo niet, kreeg de deelnemer een tip en mocht het kind het nog een keer proberen. Zo is het dus mogelijk om ook op locatie aan verkeersveiligheid te werken.

Impact op het Kind

Het project is nog niet gestart, de impact is daarmee nog niet zichtbaar.

Als de gemeente waarin de locatie gevestigd is niet bereid is deze kosten op zich te nemen, dat het ook mogelijk is om zelf op locatie te oefenen. — Aukje

© Freepik.com

Succesfactoren

- In principe **alle kinderen aanmelden**; Het is voor iedereen goed om deel te nemen
- Breng de goede **partijen bij elkaar**
- Regelmatig met elkaar om tafel en met elkaar in **contact** blijven
- Eén **coördinerende** partij
- Een **gezamenlijke visie**
- Stem de verschillende **expertises** op elkaar af
- **Vroegtijdig** in de agenda **plannen**
- Geef als gemeente de **uitvoeringspartijen de vrijheid** om hun rollen te vervullen

Wil jij hiermee aan de slag?

Contacteer je belangrijke partners en ga met elkaar aan tafel. Staar je niet blind op de opstartkosten, maar kijk naar de maatschappelijke meerwaarde die je creëert. Voor meer informatie over dit initiatief kan je contact opnemen met Aukje Sinnema en Jenna Zijlstra.

Contactgegevens

Locatie:
drachten@coa.nl

Jenna Zijlstra & Aukje Sinnema:
j.zijlstra@vvn.nl
aukjesinnema@coa.nl

► **Aukje vertelt je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.**

EEN DOORLOPENDE LEERLIJN

Door de nauwe samenwerking tussen het ISK en het MBO in Lelystad worden de kinderen en jongeren gehoord, gezien en gekend. De doorlopende leerlijn maakt dat het onderwijs aansluit op de leerlingen hun behoeftes en kunnen.

Praktische informatie

Wat: Doorlopende leerlijn van het ISK naar het MBO

Type opvang: Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO)

Waar: Lelystad, GOO (400 plekken, 85 kinderen), ISK en MBO-college Lelystad

Financiering: Uit reguliere salarissen, geen meerkosten voor locatie en onderwijs

Tijdsinvestering: Geen tijdsinvestering voor de locatiemanager

Kracht: Maatwerk in het onderwijs, waardoor jongeren perspectief krijgen en zich gezien voelen.

Het ontstaan van het initiatief

Sinds 2021 werken Paula Ford, afdelingsleider van het ISK binnen Porteuem, en Bertina de Vries – Koster, taalcoördinator anderstaligen van het ROC Flevoland, nauw samen. Sinds 2016 is er al een intensieve samenwerking tussen het ISK en het MBO. Gezamenlijk borgen zij een doorlopende leerlijn van het ISK naar het MBO. Op het ISK zitten kinderen van de GOO Lelystad, kinderen van statushouders en kinderen zonder status, er is plek voor 150 leerlingen. Van de negen MBO entree groepen binnen het ROC zijn er vijf groepen anderstaligen.

Sinds vorig jaar organiseren ze ook casuïstiek besprekingen met allerlei betrokken partners. Deze besprekingen begonnen met een leerling die bijna 18 jaar zou worden. De nieuwe wet inburgering ging net van start. "Deze leerling was cognitief zo sterk en hierom wilden wij dat de leerling naar het HBO ging. Maar vanuit de gemeente moest de leerling inburgeren en dan naar het MBO", vertelt Paula. "Toen hebben wij alle partijen uitgenodigd en aan tafel gekregen om hen te overtuigen dat de beste route voor de leerling een schakeltraject zou zijn. Hier zou de leerling inburgeren maar ook verder een opleiding op HBO niveau kunnen doen."

Wat houdt het initiatief in?

Bertina en Paula's nauwe samenwerking zorgt voor een doorlopende leerlijn voor de jongere. De doorstroom is uniek door het **maatwerk** en de zorg waarmee het is omkleedt. Paula en Bertina zorgen voor een goede dossieroverdracht door het belang van het kind bovenaan te zetten. Ze overleggen

gezamenlijk over waar een leerling het beste terecht kan. Paula en Bertina bieden voorzorg en nazorg in de vorm van persoonlijke gesprekken met de leerling en een op maat gemaakt leerplan. Daarnaast hebben Paula en Bertina onderling **duidelijke afspraken over afbakening**, zodat op het MBO niet herhaald wordt wat er op het ISK is geleerd. Ook is op het MBO een taaltraject voor de jongeren die dat nodig hebben gestart, vertelt Bertina. "Deze leerlingen hebben echt een andere begeleiding nodig. Daarom zetten we in op docenten met Nederlands als tweede taal opleidingsachtergrond." Verder moedigen Paula en Bertina informatieavonden, open dagen en spontane binnenloop van leerlingen van harte aan. Zo weten leerlingen van tevoren wat hun op het MBO te wachten staat.

Ook is op het MBO een taaltraject voor de jongeren die dat nodig hebben gestart. — Bertina

Deze doorlopende leerlijn functioneert goed door de kennis die Paula en Bertina over hun leerlingen hebben. Deze kennis krijgen ze doordat ze beschikken over:

- **Ondersteuningsteam:** Op zowel het ROC als het ISK staat er een ondersteuningsteam (mentoren en coaches) om de leerlingen. Hierdoor hebben Paula en Bertina goed inzicht op de kinderen en jongeren.
- **Casuïstiek besprekingen:** Elke zes weken hebben Bertina en Paula casusoverleg over leerlingen die tussen wal en schip dreigen te vallen. Hierbij nodigen ze iedereen die betrokken is bij de leerling uit, en proberen ze gezamenlijk tot een oplossing te komen. Paula vertelt over de eerste casuïstiek bespreking waarbij ze de gemeente hadden uitgenodigd: "Er was een jongen van net achttien, . Vanuit de gemeente moest deze jongen inburgeren, en naar het MBO, maar wij wisten dat deze jongen cognitief zo sterk was dat hij op het HBO in een schakeltraject thuishoorde", vertelt Paula. "Op het HBO zou hij vanzelf inburgeren. Door de gemeente aan tafel te krijgen konden we dit voor elkaar krijgen."

► **[Paula en Bertina vertellen je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.](#)**

- **Goede contacten met ketenpartners:** Ze staan bijvoorbeeld in nauw contact met de locatiemanager van het GOO, maar ook met zorgpartijen en de gemeente. Zo vertelt Paula dat ze Marjolein den Boer, algemeen manager van het GOO, contacteert als een leerling al een lange tijd niet op school is geweest. "Dan bel ik haar en vraag ik of ze even langs kan gaan om te checken of alles oké is", vertelt Paula. Marjolein is integraal verantwoordelijk voor de gehele GOO, in voorkomend geval gaat Marjolein dan met de tolk naar de leerling en diens ouders.
- **Voorlichting:** Bovendien informeren Paula en Bertina enerzijds instanties waar de leerlingen bijvoorbeeld stagelopen, over cultuursensitief en traumasensitief werken en zorgen ze anderzijds voor informatiesessies voor de leerlingen met bijvoorbeeld een uitleg van en over de wijkagent.

Doel van het project

Paula en Bertina stellen het doel kort en krachtig:

"Wij willen dat kinderen zich gezien, gehoord en gekend voelen. Wij zetten het kind op één en acteren van daaruit verder."

Investing

Voor de doorlopende leerlijn en casuïstiekbespreking worden geen extra budgetten aangewend. Deze werkzaamheden worden bekostigd vanuit de reguliere budgetten en salarissen.

Impact op het Kind

Paula en Bertina benoemen verschillende effecten die hun werkwijze op de kinderen en jongeren heeft:

- **Gezien, gehoord en veilig voelen:** "De jongeren en kinderen hebben het idee dat een toekomst niet onmogelijk is, omdat wij een toekomst met ze uitstippelen", vertelt Paula. "Wij hebben het vangnet om de kinderen verder te begeleiden. Ze staan er niet meer alleen voor. Wanneer het kind zich als een stoute puber begint te gedragen, dan genieten wij", zegt Paula, "dat is dan eindelijk normaal."
- **Passend onderwijs doet opbloeien:** Door de doorlopende leerlijn genieten leerlingen van een op maat gemaakt leerplan en sluit het onderwijs beter aan op wat zij nodig hebben in hun situatie. Ook door het cultuursensitief en traumasensitief aanbod sluit het onderwijs beter aan op de leefwereld van de leerlingen.
- **Ontspannen overstap naar het MBO:** De overgang naar het MBO is laagdrempelig voor de leerlingen. Zo is er over en weer contact tussen Paula en Bertina, maar ook tussen de leerlingen zelf. Bertina vertelt hier meer over, "Kinderen op het ISK horen van vriendinnen en vrienden verhalen over het MBO. Zij komen dan bij het ROC langs en vragen dan soms: 'kunnen we ook eerder naar het MBO komen?'"

Op ouderavonden horen wij bij ouders verbazing, dat school ook zo kan zijn. — Paula

- **Verbinding en betrokkenheid van ouders:** "Op ouderavonden horen wij bij ouders verbazing, dat school ook zo kan zijn", vertelt Paula. Zij kennen school als een strikte plek met minder ruimte voor de emotionele ontwikkeling van een kind. "Dan komen de ouders ons ook vragen: 'kunnen jullie ons helpen?' Het heeft een soort olievlek effect."
- **Aansluiting op de GOO:** "Ook op het GOO gaan wij regelmatig in gesprek met de bewoners over verschillende onderwerpen", vertelt Marjolein. "Het doel is laagdrempelig te zijn, dit zijn ze niet gewend uit de Oekraïne. Onze pedagogische aanpakken komen overeen, wat maakt dat ouders ook eerder naar ons toekomen voor vragen omtrent opvoeden."

Succesfactoren

- Altijd vanuit het **belang van het kind** redeneren
- Maatwerk: **stem onderwijsaanbod** op elkaar af
- **Betrokkenheid** bij het leven van het kind
- Een **hotline** tussen **ISK** en **MBO**
- **Casuïstiekoverleg**
- **Stevig netwerk**, delen van expertise en regelmatig contact
- Maak **gebruik** van **elkaars netwerk**: Zodra je nieuw contact legt, zet dit naar de ander door.

© Freepik.com

Wil jij hiermee aan de slag?

Ga op regionaal of lokaal niveau op zoek naar mensen die werken met kinderen en jongeren die nieuw zijn in Nederland. Maak de afweging wat je beter samen kan doen dan alleen. Maak contact met de belangrijkste betrokkenen in het netwerk en ga bij Vluchtelingwerk langs. Probeer anderen te inspireren om samen wat op te zetten. Voor meer informatie kan je in contact komen met Paula Ford en Bertina de Vries-Koster.

Contactgegevens

b.devrieskoster@rocvf.nl
p.ford@porteum.nl

09

DE KLEINSCHALIGE BIBLIOTHEEK OP LOCATIE

Door een bibliotheek met kinderboeken op locatie te plaatsen en (voor)lezen te stimuleren, groeien kinderen in hun taalontwikkeling en hun kennis van de Nederlandse cultuur. Ook bevordert het de kanselijkheid.

Praktische informatie

Wat: kleinschalige bibliotheek op het azc

Type opvang: azc en een noodopvang

Waar: Almere (azc: 800 plekken, noodopvang: 400 plekken)

Financiering: vanuit de provincie en gemeenten

Tijdsinvestering: geen tijdsinvestering

Kracht: het werken aan taalontwikkeling, culturele kennis en kanselijkheid

Het ontstaan van het initiatief

Sinds vijf jaar verzorgt Rhea van der Bent, oprichter en directeur van kindercentrum Ikky, de voorschoolse opvang op het azc. De opvang is voor kinderen tussen de twee en vier jaar oud, en er is plaats voor maximaal 16 kinderen. Een paar maanden terug kreeg Rhea via een van haar reguliere locaties 4000 Rikkie de Kikker boekjes aangeboden. Samen met Michiel Rijsberman, voormalig gedeputeerde van de provincie Flevoland, kwam ze op het idee om wat te doen aan het feit dat er geen bibliotheekkast voor de doelgroep 0-15 jaar was op het azc. Zodoende zijn ook De Nieuwe Bibliotheek en het COA betrokken geraakt. "De bibliotheek werkt al veelvuldig samen met het azc", vertelt Annerie Brenninkmeijer, directeur van De Nieuwe Bibliotheek. "Zo zijn er onder andere twee tot drie bezoeken per jaar waar jongeren vanuit het azc naar de bibliotheek gaan en door allerlei activiteiten ontdekken wat de centrale bibliotheek te bieden heeft. Ook kan iedereen van het azc gratis naar de bibliotheek." Op het azc is Yussef Tajaate, activiteiten en programma begeleider bij het COA, elke dag hard bezig om allerlei activiteiten voor de kinderen te regelen. Ze sloegen de handen ineen om een groter leesaanbod voor de kinderen op azc te organiseren.

De bibliotheek werkt al veelvuldig samen met het azc.

— Annerie

Wat houdt het initiatief in?

"Uiteindelijk is het doel dat er een goed gevulde kast op het azc komt, waardoor er boeken voor alle leeftijden aanwezig zijn", vertelt Rhea. Op dit moment zijn er naast de Rikkie de Kikker boekjes allerlei andere boeken aanwezig op het azc en de voorschool van het kindercentrum Ikky door de donaties van Annerie en Rhea. De volgende stap is dat ouders samen met hun kinderen in De Nieuwe Bibliotheek boeken uitzoeken voor de nieuwe kast op het azc.

Naast het grotere aanbod boeken op het azc en de kinderopvang, stimuleren Rhea en Yussef het gebruik van de boekjes en andere manieren om nieuwe woorden te leren. Zo worden ouders van peuters op de kinderopvang aangemoedigd om hun kinderen voor te lezen, ook in hun moedertaal als de ouder het Nederlands nog niet machtig is. "Daarnaast ontvangt elke nieuwe peuter en kleuter een setje van vier Rikkie de Kikker boekjes zodra het kind op het azc komt", vertelt Rhea. In de kinderopvang wordt regelmatig gezongen, rijmpjes voorgelezen en zelfs gebruik gemaakt van gebarentaal voor kleine kinderen.

► **Rhea en Yussef vertellen je graag meer, klik hier en bekijk de vlog.**

Investering

De gemeente en de provincie delen de eenmalige kosten voor de kinderbibliotheek op het azc. Het geld komt bij De Nieuwe Bibliotheek terecht die hiermee de kast en de boeken op het azc regelt. Annerie vult aan dat er verschillende regelingen zijn die dergelijke initiatieven structureel kunnen ondersteunen, zoals de impulsregeling basisvaardigheden. Deze kan je als bibliotheek inzetten om (voor)schoolse voorzieningen te regelen.

© Brandsma

Doel van het project

De doelen van het project worden door Michiel, Rhea, Annerie en Yussef beschreven:

- **Rijke leeromgeving en culturele bagage:** "We vinden het van groot belang dat er een goed aanbod is waar kinderen wat mee kunnen", vertelt Michiel. "Door dit project proberen we de leeromgeving voor kinderen te verrijken. Dat de kinderen een plek hebben om kind te zijn, een plek hebben om te leren en te kunnen lezen." Door de boekjes komen kinderen en hun ouders ook in aanraking met de Nederlandse cultuur, voegt Annerie eraan toe.
- **Taalontwikkeling:** "Taal is je hele basis", vertelt Rhea. "Als deze kinderen op school komen, hebben ze vaak een achterstand. Door te lezen kunnen ze veel sneller leren. Daarom proberen wij het lezen te stimuleren, en kennis te bevorderen op het gebied van taal en cultuur."
- **Kansengelijkheid:** "Onze doelstelling is daarnaast dat een kind zo ver mogelijk moet kunnen komen, zonder dat taal in de weg staat", stelt Rhea. Annerie vult haar aan: "Door dit project hopen wij daarom ook aan kansengelijkheid bij te dragen."

Succesfactoren

- Enthousiasme bij alle samenwerkingspartijen: VO, de bibliotheek en het COA
- Gemeenschappelijke visie vanuit de VO, de bibliotheek en het COA
- Leren van wat er al speelt: niet zelf het wiel uitvinden, maar benut je netwerk
- Structurele financiering
- Mensen met een pedagogische achtergrond, met kennis en ervaring in deze bijzondere sector
- Draagvlak bij de gemeente: zorg dat het op het netvlies en de agenda komt
- Lef: gewoon doen, ook als formaliteiten nog niet op orde zijn

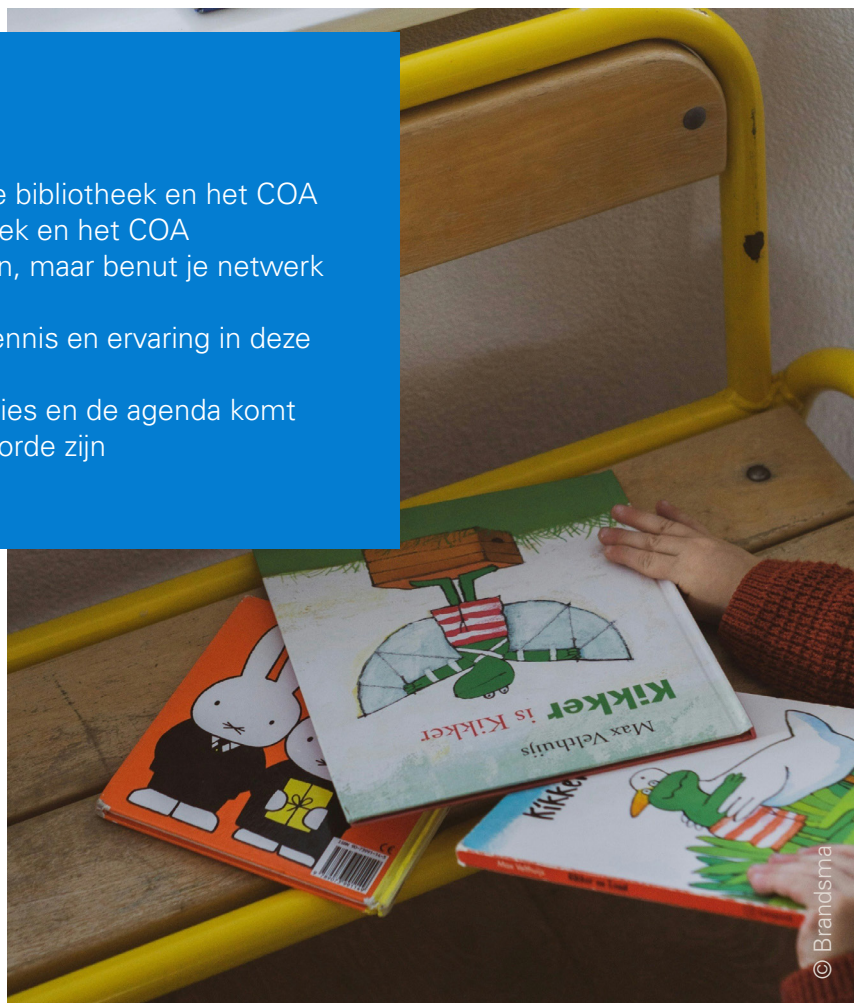
Kinderen zijn nou eenmaal enthousiast voor alles. — Rhea

Impact op het Kind

De positieve impact is op verschillende gebieden zichtbaar:

- **Taalontwikkeling:** Kinderen verbeteren hun kennis van de Nederlandse taal. "Kinderen zijn nou eenmaal enthousiast voor alles", vertelt Rhea, "Je hoeft ze eigenlijk niet te stimuleren om te lezen en of te spelen. De voortuitgang gaat hierdoor vanzelf." Ook ouders en volwassenen profiteren ervan.
- **Cultuur leren kennen:** Door de boekjes leren kinderen ook beter de Nederlandse cultuur kennen.
- **Afleiding:** De mogelijkheid om te lezen zorgt ook voor afleiding voor de wat oudere kinderen. Hierdoor is de kans op verveling een stuk kleiner. "Verveling op die leeftijd kan slechte gevolgen hebben en door het leesaanbod doe je hier wat aan", vertelt Annerie.
- **Onderlinge verbinding:** Doordat ouders en kinderen worden gestimuleerd om samen te lezen doet dit initiatief ook wat met de onderlinge verbinding tussen ouders en het kind.
- Ook op **volwassenen** heeft de bibliotheek een positief effect. Michiel vertelt "Het bijzondere is dat ook volwassen bewoners de jeugdboeken komen lenen, omdat zij het Nederlands goed kunnen volgen."

© Brandsma

Wil jij hiermee aan de slag?

Nodig je wethouder uit op werkbezoek om het belang van dit initiatief te onderschrijven en op de agenda te zetten. Vorm jouw driehoek en zorg ervoor dat je een gezamenlijke visie hebt. Durf te dromen en juist klein te beginnen. Zoek collega's van andere vestigingen op voor inspiratie en samenwerking. Voor meer informatie kan je in contact komen met Rhea van der Bent, Yussef Tajaate en Annerie Brenninkmeijer. Voor een netwerk van kinderopvangmedewerkers van verschillende locaties kan je contact opnemen met Michiel Rijsberman.

Contactgegevens

rhea@ikky.nl
a.brennkmeijer@denieuwebibliotheek.nl
yusseftajaate@coa.nl
michiel@stichtinghuxley.nl

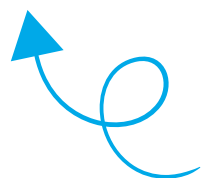
REFLECTIES – RODE DRADEN

REFLECTIES – RODE DRADEN

Kindvriendelijke opvang is noodzakelijk voor kinderen die veelal een traumatische ervaring hebben meegemaakt. Het helpt hen om gezond op te groeien, zonder ontwikkelingsschade. De verhalen opgenomen in dit magazine illustreren dat het op verschillende plekken in Nederland goed gaat, en dat mensen zich inzetten voor een prettige en veilige omgeving voor deze kinderen.

Een kindvriendelijke omgeving is een samenspel tussen landelijke keuzes én lokale inspanningen

Landelijke kaders scheppen de context voor de kindvriendelijkheid van een opvanglocatie en opvangomgeving. Denk aan: hoe vaak een kind moet verhuizen, financiële regelingen, de beschikbare opvang- en personeelscapaciteit en wat de wachttijd voor een asielprocedure is. Landelijk moet er aan deze kaders gewerkt blijven worden, om een kindvriendelijke omgeving te garanderen. Tegelijkertijd zien we dat ook lokale inspanningen en verbindingen een grote impact maken op het leven van kinderen. In de lokale omgeving bestaat veel ruimte om te sturen op een kindvriendelijke omgeving, op nagenoeg elk leefgebied. Het samenspel tussen deze twee maakt een prettige en stabiele omgeving voor kinderen.

Klik op de conclusie om deze in meer detail te lezen.

Niet geborgde initiatieven zijn kwetsbaar

Er bestaat lokaal ruimte om een kindvriendelijke omgeving te creëren. Dat betekent dat de kindvriendelijkheid afhangt van de lokale situatie en inzet van individuele medewerkers en dat dit kan verschillen per locatie. Losstaande initiatieven kunnen kwetsbaar zijn in hun voortbestaan. Bij vertrek van een initiatiefnemer of veranderende contextuele factoren loop je het risico dat een initiatief op de lange termijn niet standhoudt. Of terzijde geschoven wordt door de waan van de dag: andere zaken vragen (onverwacht) de volledige tijd en aandacht. Daarom is het van belang om initiatieven structureel in te bedden op een locatie of binnen een gemeente, en de (nog niet formele posities van) betaalde medewerkers structureel te borgen in het functiehuis. Dat maakt het initiatief structureel, betrouwbaar en kwalitatief beter. De continuïteit van personeel draagt daarnaast ook bij aan het welzijn van kinderen.

Er zijn zes categorieën werkzame elementen voor kindvriendelijke opvang

Als een opvang (op onderdelen) kindvriendelijk is, zien we verschillende elementen terug. Op hoofdlijnen gaat het dan om:

- 1. Een passende bezetting**, waaronder woonbegeleiders met de juiste opleiding die altijd aanwezig zijn, vaste gezichten, betrokken vrijwilligers en de aanwezigheid van tolken.
- 2. Goede samenwerking** tussen betrokkenen, zowel intern als met lokale organisaties op het gebied van zorg, onderwijs, veiligheid en spel- en cultuur. De relaties worden gekenmerkt door korte lijntjes, bereikbaarheid, duidelijke taakverdeling, per organisatie één aanspreekpunt of contactpersoon, vaste én flexibele overlegmomenten, transparantie en goede communicatie.
- 3. Bestuurlijke commitment.** Zowel vanuit de lokale overheden als vanuit schoolbesturen en betrokken organisaties op het gebied van zorg en veiligheid.
- 4. Gezamenlijke visie.** Lokale betrokkenen delen een visie op het vraagstuk.
- 5. Betrokkenheid van ouders en kinderen.** Zij worden goed voorgelicht, hebben inspraak in het bedenken van activiteiten, communiceren regelmatig met elkaar en vertrouwen elkaar daardoor.
- 6. Lef bij de initiatiefnemer.** Zij durven buiten het gebaande pad te gaan om kinderen een prettige leefomgeving te bieden. Ze zijn proactief, nemen het voortouw, betrekken hun netwerk en zoeken naar alternatieven buiten de reguliere oplossingsrichtingen.

Lokale initiatieven vormen de brug tussen kinderen en andere betrokkenen

Bij goede initiatieven snijdt het mes aan twee kanten: zij verbeteren de levens van kinderen en zijn een manier om de verbinding met de omgeving aan te blijven gaan. Het zorgt voor een duurzame verbinding en wederzijds begrip tussen bewoners, omwonenden, gemeenten, ketenpartners en medewerkers.

Er bestaan genoeg goede initiatieven, maar ze worden onvoldoende gedeeld

In Nederland zijn duizenden medewerkers van uitvoeringsorganisaties die zich elke dag inzetten voor een prettige omgeving voor kinderen op de vlucht. Er zijn voldoende goede initiatieven binnen locaties op het gebied van zorg, onderwijs, veiligheid en spel & cultuur. Het nadeel is dat deze zeer beperkt gedeeld worden binnen het veld; een landelijke infrastructuur (zoals een platform, bijeenkomsten voor uitwisseling of vaste meldpunten) is ook niet beschikbaar. Hierdoor leren locaties onvoldoende van elkaar en worden kansen om elkaar te inspireren onvoldoende benut. Vanuit ministerie van Justitie en Veiligheid zou daarom idealiter een (openbaar) platform gecreëerd worden waar betrokkenen initiatieven kunnen delen en uitwisselen. Bijvoorbeeld een goede initiatieven app.

Gewoon beginnen is wat alle initiatiefnemers bindt

Initiatiefnemers die we spraken voor dit magazine gaven verschillende adviezen mee aan hun collega's. Het is van belang een goed netwerk te hebben, elkaar live te spreken, gebruik te maken van bestaande structuren en lijntjes. Naar verwachting beschikken veel medewerkers van uitvoeringsorganisaties over deze mogelijkheden. Het helpt om gezamenlijk in gesprek te gaan, en een gedeelde visie te vormen met de betrokken lokale stakeholders. Het steeds terugkerende advies van initiatiefnemers is daarom om gewoon te beginnen!

Ook UNICEF draagt bij aan het stimuleren van een kindvriendelijke omgeving voor kinderen op de vlucht. Om verbetering van de huidige situatie voor kinderen in de opvang te realiseren, ondersteunt UNICEF Nederland sinds 2022 (nood)opvanglocaties bij het zo kindvriendelijk mogelijk maken van de opvang. Op verzoek denkt UNICEF mee over de mogelijkheid om op locatie een kindvriendelijke ruimte te starten door een lokale welzijns- of vrijwilligersorganisatie. UNICEF adviseert daarbij over de inrichting van de ruimte en traint de vrijwillige begeleiders onder andere op het gebied van cultuursensitief werken en de veiligheid van het kind (Child Safeguarding). Daarnaast zijn we partner in TeamUp, waarmee we kinderen in azc's wekelijks spel- en bewegingsactiviteiten bieden en zo hun weerbaarheid helpen versterken.

Durf te dromen en klein te beginnen.

COLOFON

Uitgevoerd door

Dit onderzoek werd in opdracht van UNICEF Nederland uitgevoerd door Andersson Elffers Felix. AEF werd daarin begeleid door een klankbordgroep. Daarin zaten het COA, Nidos, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en UNICEF Nederland.

Ontwerp

Andersson Elffers Felix

Nynke Willemsen
Chantal Sohilaït
Merel Bout

Fotocredit

Pagina 2

Onder
© Ardesh

Benieuwd naar meer tips voor een kindvriendelijke opvang?

[**Bekijk dit hier**](#)

Als 's werelds grootste kinderrechtenorganisatie biedt UNICEF hulp bij acutenood en hulp op de lange termijn. Te veel kinderen groeien nu nog op in slechte omstandigheden. En dat terwijl ieder kind de toekomst kan bepalen. Ieder kind verdient de kans om groots te worden. Sterker nog, daar heeft ieder kind recht op. Samen zorgen we ervoor dat ieder kind, kind kan zijn. Altijd en overal. Jouw bijdrage maakt een wereld van verschil. Voor nu én morgen.

voor ieder kind

UNICEF Nederland

Bezuidenhoutseweg 74
2594 AW Den Haag

088 444 9650
info@unicef.nl
www.unicef.nl